

સ્વકેન્દ્રીથી સમકેન્દ્રી

વિશ્વ તરફની

ઉડાન...

પંખ

અંક ૧૪ | માર્ચ ૨૦૧૭

છું હું કોઈક માટેની સાષ્ટાંગ પ્રાર્થના,
મંદિરમાં કોણ છે, હું કોને સાદ કરી જોઉં?

- રમેશ પારેખ

અનુક્રમણિકા

◆ સંપાદક ની કલમે.....	૦૩
◆ Catalyst.....	૦૪
◆ પેરિસ્કોપ.....	૦૭
◆ લ્યો... લખાઈ ગઈ કવિતા.....	૧૦
◆ વેંત વાર્તા.....	૧૧
◆ નવલકથા ઐક્યોત્સવ ૧૪.....	૧૨
◆ કકળાટનો કરિયાવર.....	૧૫
◆ ફોટો સ્ટોરી.....	૧૭
◆ વસંત ઋતુ.....	૧૯
◆ ગુલાબજળ.....	૨૧
◆ લપડાક.....	૨૫
◆ લવ - ટેંક.....	૨૮
◆ Shine in the Mine	૩૦
◆ Ranthambore on two wheels.....	૩૨
◆ ખુલ્લા દ્વાર.....	૩૫

સંપાદકની કલમે

- કેયુર દુધાત

સુમસામ માર્ગ પર હજી તાજી સુગંધ છે
કોઈ કહી, વસંતની ક્યાં પાલખી ગઈ..

-ભગવતીકુમાર શર્મા

વાચકમિત્રો, આપ સૌએ હોળીનો તહેવાર ખુબ ઉત્સાહ અને ઉમંગથી મનાવ્યો હશે. આપ સૌ મિત્રોના જીવન પણ આવી જ રીતે ખીલ્યા કરે અને એમાં નવા નવા રંગો ઉમેરાતા રહે એવી શુભકામનાઓ.

આ અંકમાં અમે ઘણું નવું શરુ કરવા જઈ રહ્યા છીએ, આ અંકથી અમે 2 નવા વિભાગ અને એક જુનો વિભાગ પણ આપ સૌ માટે ખોલી રહ્યા છીએ. નવા 2 articles માં સારા વિષય પર આપના article નો સમાવેશ કરવામાં આવશે અને photo-story માં પણ જો આપની પાસે આપ દ્વારા લેવાયેલા સારા ફોટોસ નો સમાવેશ કરવામાં આવશે. અને હા દલિત સાહિત્ય પર યાજ્ઞિક વધાસિયા એ કરેલી post પર આપના વિચારો જરૂરથી જણાવજો. અમારી ખુલ્લા દ્વાર કોલમ તો ચાલુ જ છે આપની સારી રચના ઝડપથી અમને મોકલાવો નીચેના mail id પર pankhemagazine@gmail.com

દેશના પાંચ રાજ્યો ની ચૂંટણીનાં પરિણામ પણ આ સમય ગાળામાં આવી ગયા. જેમાં UPમાં BJP એ Historical જીત મેળવી સાથે સાથે બીજા ત્રણ રાજ્યોમાં પણ સરકાર બનાવી, એટલે ટૂંક માં ભગવો ચારેય કોર લહેરાયો તો એના પર કક્લાટના ક્રિયાવરમાં માણશો ધારદાર article.

હવે થોડીક વાત કરું ધર્મ વિશે, હમણાથી હું અહિયાં લંડનમાં જોઈ રહ્યો છું કે જુદા જુદા ધર્મના લોકો પોતાના ધર્મનો ખુબ જ પ્રચાર કરી રહ્યા છે, stall રાખીને, રસ્તામાં પોતાના અનુયાયીઓ દ્વારા, દરેક પોતાના ધર્મ ને ફેલાવવામાં લાગેલા છે અને એમાં પણ ખુબ જ competition હોય એવું લાગે છે. પણ શું આ બધું આપણને ક્યાં લઈ જશે? અંતે તો આ બધા ઝઘડાઓનું મૂળ જ છે. પણ મારે એક વસ્તુ જાણવી છે કે, શું આ સમગ્ર વિશ્વ એક ધર્મ ક્યારેય નહીં અપનાવી શકે ? ધર્મ છોડો શું માનવતા ના વિચાર પર બધા ધર્મો એક સાથે ઉભા નહીં થાય? શું બધા ધર્મો આવી જ રીતે business સમજી ને growth કરવામાં મંડ્યા રહેશે? આ વિષય પર જો આપની પાસે કોઈ વિચાર હોય તો પકડો કલમ અને મોકલી આપો અમને અમારા mail id પર.

આપના વિચાર, સુજાવ અને mail નો અમને ઈન્ટેઝાર રહેશે.

જેમણે વાપરી આ નિતી તે આજ બદનામી ભોગવે છે,
સદભાવી ને આખરે તો સકળ લોક-જન વંદે છે..
ધર્મ-જાતિ પર કર્યાં ટુકડાં ત્યાં સુધી તો ઠીક,
ભાષાવાદને છંછેડશો હવે તો નિકળી જશે ચીંખ..

-ચિન્મય જોષી.

Catalyst

- અનંત ગોહિલ

“ નથી જન્મોથી સુતી ધાસની સડકો, મજા ક્યાં છે?
હજી સંવેદના સ્ક્રોટક, નહીં અડકો, મજા ક્યાં છે?”

-પ્રજ્ઞા વશી

એકવીસમી સદી એટલે ‘લ્યુઝ’ માર્કેટિંગની સદી. જેમ મુકેશભાઈએ જિયોનું માર્કેટિંગ કર્યું છે એના કરતા પણ ગ્રાન્ડ-ગ્લેમેરસ-એક્સ્ટ્રાઓર્ડિનરી માર્કેટિંગ એકવીસમી સદીનું થયું છે અને હજી પણ થયા જ કરે છે. આપણે એટલી બધી ઝડપથી ગાડી ભગાવી રહ્યા છીએ કે રખે ને એકાદ નાનો પથ્થર પણ આવી જાય તો ગાડી ‘સ્લીપ’ થવાના ૧૦૦ ટકા ‘ચાન્સીસ’ રહે.

હજી ૧૦-૨૦ વર્ષ પહેલા મોબાઈલ શું એની પણ આપણને ગતાગમ નહોતી અને અત્યારે એના વગર રહેવું અશક્ય જેવું લાગી રહ્યું છે. પહેલા મનની શાંતિ માટે વનમાં જવું એવો ઠરાવ રહેતો અને આજે ‘વ્હોટ્સએપ’ અન-ઇન્ટોલ કરવાથી વનમાં ગયાની ‘ફીલિંગ’ આવી જાય છે! નોકિયાના નાના એક ડબલાથી શરૂ થયેલ આ સફર અવિરત ચાલુ જ છે. કદાચ આગામી ૫-૧૦ વર્ષોમાં રંગે-રંગે ‘આઈરન-મેન’વાળા “જાર્વિસ”ની કમર્શિયલી એન્ટ્રી થઈ જાય તો કોઈ નવાઈ નહિ! એકાદ એડમાં આવે છે કે “સ્મોલ’ સે ‘સ્મોલ’ મિલાતે જાઓ ઓર ‘લાજ’

બનાતે જાઓ.” પણ ટેકનીકલી આપણે લાજ વસ્તુઓથી સ્મોલ તરફ પ્રયાણ કરી રહ્યા છીએ. એક નાનકડી એવી પેન-ડ્રાઈવ જેની સફર 8 MB થી શરૂ થયેલી એ અત્યારે 2 TB જેટલું સ્ટોરેજ કરી શકે છે અને આગળ એનાથી પણ વધુ કરશે જ! ફ્લોપી-ડિસ્ક- કોમ્પેક્ટ-ડિસ્ક-ડીવીડી- હાર્ડ-ડિસ્ક અને ના જાણે કેટકેટલું ઉમેરાયું છે ટેકનોલોજીમાં અને ના જાણે હજી કેટલું ઉમેરાશે!

ટેકનોલોજીમાં આપણે જેટલી પ્રગતિ કરી છે એટલી જ પ્રગતિ આપણે આપણી લાઈફ-સ્ટાઈલમાં પણ કરી છે. આજની ‘જનરેશન’ને ‘સ્માર્ટ’- જનરેશનનું ટેગ આપવામાં આવે છે. અત્યારની જનરેશન છાતી ફાડીને જીવવામાં માને છે. એને પોતાની મન-મરજીનું કરવું છે. દોડવું છે- ભાગવું છે, આકાશને આંબી લેવું છે. આ જનરેશનને સ્વર્ગ-નર્ક-અંધવિશ્વાસ-પુનર્જન્મ-આસ્તિક-નાસ્તિક કશાથી કોઈ જ નિસ્ખત નથી. એને ફક્ત એટલું ખબર છે કે એની પાસે માત્ર આ એક જ જિંદગી છે અને એને પૂરી ‘મોજ’થી જીવવી છે. અને ૨૪ કલાકમાં ૪૮ કલાક જેટલું કામ કરવું છે અને ૯૬ કલાક જેટલું

“અહીં બધા જ ‘બળવાખોર’ છે- બધા જ ‘ક્રાંતિકારી’ છે. બધા એક ‘આગ’ લઈને ફરે છે હૃદયમાં જે ક્યાં તો બીજાને દગ્ગાડે છે ને ક્યાં તો ખુદને જ!”

જીવી લેવું છે. ‘કર્મ’ના સિક્કાંતને આ લોકો ‘બિચ’નું વિશેષણ આપે છે. એને બસ યેનકેન પ્રકારે આગળ વધવું છે. પોતાના નામના સિક્કા પડાવા છે દુનિયામાં- ઇતિહાસમાં પોતાનું નામ સુવર્ણ અક્ષરે લખીને જવું છે.

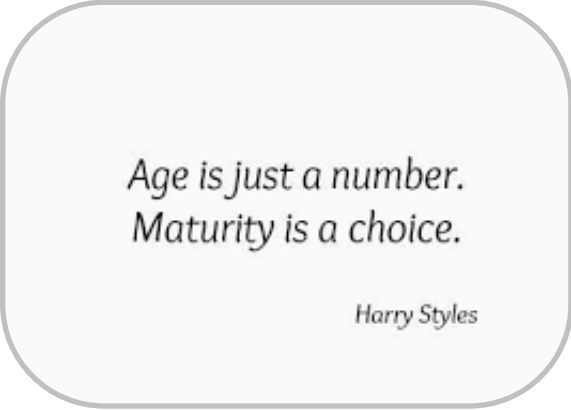
બધાને સફળતાનો ફાંકો છે. બે પૈસા કમાતા થઈ ગયા હોઈએ એટલે બીજા સાથે ઊંચા અવાજમાં વાત કરી શકશે એવો અબાધિત અધિકાર એ જાતે જ લઈ લે છે. ૨-૫ લોકોની “સ્ટાર્ટ-અપ”ની સ્ટોરીઓ વાંચીને એને એવું વિચારવું છે કે નોકરી એટલે ગુલામી, એના કરતા હું પણ સ્ટાર્ટ-અપ કરીને પોતાનો બિઝનેસ કરીશ અને ઝુકરબર્ગ કે સ્ટીવ જોબ્સ બની જઈશ! સપના જોવા એ પાપ નથી પણ પછી જ્યારે એ સપના પુરા ન થતા નાસીપાસ થઈ જવું એ પાપ છે. એ સપના પુરા કરવાની લ્હાયમાં જીવન ટૂંકાવી દેવું એ પાપ છે. એ સપનાને લીધે બીજા ૧૦ લોકોના સપનાને કચડી નાખવા એ પાપ છે!

જિંદગી જેવું લાત મારીને શીખવાડે છે એવું કોઈ મોટીવેશનલ-સ્કુલ કે ગુરુ શીખવાડી

શકતા નથી. આજની જનતા સપનાઓ પાછળ નહીં પણ ‘ટ્રેન્ડ’ પાછળ ભાગે છે. અમુક લોકોએ દાઢી રાખવાની શરૂ કરી અને એમાંથી એક નવો જ ટ્રેન્ડ ફાટી નીકળે છે અને નાના-મોટા બધા જ આમાં ભાગીદાર બની જાય છે. કાલા-ચશ્માં સોંગ આવ્યું અને જાનમાં બધા જ ચશ્માં પહેરીને નીકળી પડે છે. એ લોકો આ ટ્રેન્ડ પોતાની ઈચ્છા છે એટલે નહિ પણ બધા કરે છે એટલે આપણે પણ કરવું એ હેતુ થી કરે છે. અહીં ઘણા લોકો એવી ફરિયાદ કરશે કે એમાં ખોટું શું છે. હા! વાત ૧૦૦ ટકા સાચી કે આમાં ખોટું કંઈ જ નથી. કેમ કે આ પેઢી ‘જીવવું’નો અર્થ ‘મજા કરવી’ એવો કરે છે! અને જ્યાં “મજા”ને આટલી બધી પ્રાયોરીટી હોય ત્યાં પછી બધું સાચું જ હોવાનું ને!

આ જનરેશન વધુ ‘મેચ્યોર’ છે. એ સમજે છે કે ક્યાં-કેટલું જરૂરી છે. એને સમયની કિંમત છે પણ માણસાઈની નહિ. એને ‘મશીન’ પર ભરોસો છે- ‘માણસ’ પર નહીં! એને પેપર-ચાર્ટ્સ કે પાવર-પોઈન્ટ પ્રેઝન્ટેશનની ચિંતા છે પણ કોઈની સંવેદના કે લાગણીની નહીં! ‘મજા કરવાની લ્હાયમાં એ મજા લેવાની ભૂલી જાય છે!’ અહિયાં બીજા માટે કંઈક કરવું જોઈએ એ વાત માટે કોઈ જ અવકાશ નથી! આ સદી “હું” માંથી શરૂ કરી “મારા”માં સમાપ્ત થવા માટે સર્જાણી છે! આ એ સદી છે જેમાં એક તરફ બેટી બચાવો- બેટી પઢાઓ અભિયાન શરૂ થાય છે અને એ જ દીકરીને જ્યારે કોઈ નરાધમો યૂંથી નાખે ત્યારે એને ન્યાય અપાવતા-અપાવતા આખા સમાજના નાકે દમ આવી જાય છે.

આ એ સદી છે જેમાં નેતાઓ

‘પરિવારવાદ’વાળી નીતિને ખારિજ કરવાની વાતો કરે અને ‘ટીકીટ’ પોતાના જ પરિવારના કોઈ સભ્યને આપે! આ સદીમાં ન્યાય અદાલત નહીં પણ એક “મીણબત્તી” અપાવશે એવી માન્યતા ધર કરી ગઈ છે! અહીં બીજાના પૈસે ફૂલેકું કરતા લોકોને મીડિયા દિવસ-રાત ચમકાવતું રહેશે અને કોઈ સારું કામ કરતા સંસ્થા કે વ્યક્તિની ગાથા અખબારના એક ખૂણામાં સંકોચાઈને બેસી હશે- અરે એના કરતા તો હરસ-મસા-ભગંદરને મટાડવાની સૂચના વધુ મોટી હશે! આ એવી સદી છે જ્યાં કોઈ કેટલું ઉપયોગી છે એની જાણકારી એની ‘ક્રિએટિવિટી’ થી નહિ પણ એના ‘જેક’ ક્યાં સુધીના છે એનાથી કરવામાં આવે છે!

અહીં સલાહ આપનારા ઘણા છે પણ એ મુજબ વર્તનારા માત્ર ‘જૂજ’! બધાને ઉપદેશક બનવું છે પણ ઉદાહરણરૂપ નહીં! અહીં બધા જ ‘બળવાખોર’ છે- બધા જ ‘ક્રાંતિકારી’ છે. બધા એક ‘આગ’ લઈને ફરે છે હૃદયમાં જે ક્યાં તો બીજાને દગાડે છે ને ક્યાં તો ખુદને જ! કોઈની સામે નીચું ઝોખવા કરતા એ ‘કોઈ’ને જ પતાવી દેવાની

ભાવના વધુ બળવતર છે!

આ બધી માથાપચ્ચી વચ્ચે પણ ‘ચેન્જ’ તો આવી જ રહ્યો છે, ઘણા સુધારા પણ થઈ રહ્યા છે પણ એક વાવાઝોડું આવે ને ફરીથી આ બધું તહેસ-નહેસ કરી નાખે છે. પણ સમાજનો એક વર્ગ એવો પણ છે જેને હજુ પણ વિશ્વાસ છે આ સદી પર- કે આ સદી કંઈક એવું કરી જશે કે આવનારી તમામ સદીઓ એકવીસમી સદીના ‘ઓવારણાં’ લેશે!

આફ્ટર-શોક :

ભલે અલ્પ તોયે વધારે લખ્યું છે,
લખ્યું તે બધું રક્તધારે લખ્યું છે;
લખાણે-લખાણે પ્રહારો થયા છે,
અમે પણ પ્રહારે-પ્રહારે લખ્યું છે.

-ડૉ. રઈશ મણિયાર

પેરિસ્કોપ

- યાજ્ઞિક વધાસિયા

હીતિકની ઐશ્વર્યા સાથેની કેટલી ફિલ્મો તમને યાદ છે? ધૂમ-ટુ... જોધા-અકબર... બસ બે જ ને? આ બે ફિલ્મો પછી ૨૦૧૦ માં આ બન્નેની 'ગુઝારિશ' નામની એક મસ્ત ફિલ્મ માર્કેટમાં આવી. સંજય લીલા ભણસાલી જેવા ડાયરેક્ટર-પ્રોડ્યુસર-સ્ક્રીનપ્લે રાઈટર છતાં આ ફિલ્મ ક્યારે આવીને જતી રહી, એની ખુદ ભણસાલીને પણ ખબર ના પડત. આ તો અમુક કોન્ટ્રોવર્સીમાં ફસાયેલી એટલે થોડી ચગેલી.

આ ફિલ્મનો મુદ્દો છે- 'EUTHANASIA'. જેનો ગુજરાતીમાં સરળ અર્થ થાય છે- કોઈ રોગ કે ગંભીર બીમારીથી પીડાતી વ્યક્તિ કે જેની હાલત સુધરવાની કોઈ આશા કે શક્યતા જ નથી, એને વધુ ન જીવાડવી, એને મરવા દેવી અથવા એને મારી નાખવી.

હવે એક કિસ્સો.

'અરુણા શાનબાગ' નામની ૧૯૪૮ માં

જન્મેલી કર્ણાટકની એક નર્સ જ્યારે ૧૯૭૩ માં જ્યારે ડયુટી વખતે હોસ્પિટલના જ એક સફાઈ-કર્મચારી દ્વારા બળાત્કારનો શિકાર બની, ત્યારથી લઈને ૨૦૧૫ માં ન્યુમોનિયાને લીધે એણે એ જ હોસ્પિટલમાં છેલ્લા શ્વાસ લીધા ત્યાં સુધી એટલે કે પુરા ૪૨ વર્ષો સુધી કોમામાં રહી. અરુણા તરફથી 'પીન્કી વિરાણી' નામની એની પત્રકાર-મિત્રે

૨૦૧૦ ના ડિસેમ્બરમાં સુપ્રીમ કોર્ટમાં એક પેટિશન (ગુઝારિશ) ફાઈલ કરી, ત્યારથી જ આ મુદ્દો ઉછળ્યો. સુપ્રીમ કોર્ટે આ પહેલા તો આ અરજી ફગાવી જ દીધી. (અત્રે 'ગુઝારિશ' ફિલ્મ ૧૯ નવેમ્બરે રીલીઝ થઈ હોવાથી શક્ય છે કે પીન્કીએ એ ફિલ્મ જોઈને જ કોર્ટમાં અરજી કરવાનો વિચાર કર્યો હશે. ફિલ્મ જે કોન્ટ્રોવર્સીમાં ફસાઈ હતી એમની એક કોન્ટ્રોવર્સી એ પણ હતી કે, એ 'EUTHANASIA' ને પ્રમોટ કરે છે.) પછી વિચાર

કરતા સુપ્રીમ કોર્ટે 'PASSIVE EUTHANASIA' ની પરવાનગી આપી.

'PASSIVE EUTHANASIA' એટલે 'દર્દી જેને કારણે જીવતો છે એ દવા અથવા એનો બેઝીક લાઈફ સપોર્ટ હટાવી દેવો ને એને ટ્રીટમેન્ટ વગર જ મરવા દેવો.' પણ સુપ્રીમકોર્ટની ગાઈડલાઈન પ્રમાણે આ માટે એના સગા-સંબંધીની અને એની દેખભાળ-સારવાર કરતા લોકોની પરમીશન જરૂરી હતી. જે અરુણાને એની સેવામાં હાજર રહેતી નર્સોએ ના આપી, જેના કારણે અરુણાને 'જીવાડવામાં' આવી. પછી ૨૦૧૫ માં

ગંભીર બીમારીથી અથવા પેરેલાયસીસથી પીડાય છે, એની પોતાની જ ઈચ્છાથી ઝેર આપીને એને મારી નાખવો).

'EUTHANASIA' ને 'PEACE-FULL-MURDER' - 'શાંતિપૂર્ણ હત્યા' તરીકે પણ

ઓળખવામાં આવે છે. આ એક વિવાદાસ્પદ મુદ્દો છે. આનો વિરોધ કરવાવાળા લોકો પણ છે અને સપોર્ટ કરવાવાળા પણ. હવે સવાલ એ છે કે, 'EUTHANASIA' ને લિગલ-કાનૂની બનાવવા માટે એટલો વિરોધ કેમ?

જીવન એ ઈશ્વરે આપેલી એક અમૂલ્ય ભેટ છે. એટલે ઘણા એવું મને છે કે જો EUTHANASIA ને કાનૂની બનાવી દેવામાં આવે તો માનવ-જીવનની કિંમત ઘટી જશે. EUTHANASIA થી દર્દીના સગાવહાલાને સેવા કરવામાંથી છુટકારો મળી જાય, અને જરૂર વગર જ એનો દુરુપયોગ થાય એવું પણ બને. 'હેલ્થ-ડીપાર્ટમેન્ટ' એ 'ડેથ-ડીપાર્ટમેન્ટ' બની જાય. ને સૌથી મોટું કારણ એ છે કે, જ્યારે ડોક્ટર મેડીકલ પ્રેક્ટીસ શરૂ કરતા પહેલા 'હિપોક્રેટિક' ઓથ (શપથ) લે છે, એ શપથ મુજબ દર્દીને બચાવવા માટે ડોક્ટરે છેલ્લે સુધી લડી લેવાનું હોય છે. અડધે રસ્તે હથિયારો હેઠા મુકીને એને મારવા માટે 'હથિયારો' પકડવાના નથી હોતા. ડોક્ટર એ દર્દીના દર્દને દુર કરવા માટે હોય છે,

“'EUTHANASIA' ને 'PEACE-FULL-MURDER' - 'શાંતિપૂર્ણ હત્યા' તરીકે પણ ઓળખવા માં આવે છે. આ એક વિવાદાસ્પદ મુદ્દો છે. આનો વિરોધ કરવા વાળા લોકો પણ છે અને સપોર્ટ કરવા વાળા પણ.”

સતત ન્યુમોનિયાને લીધે એનો જીવ ગયો.

'PASSIVE EUTHANASIA' સિવાયના 'EUTHANASIA' ના અન્ય પ્રકારોમાં 'આસીસ્ટેડ સ્યુસાઇડ' (દર્દીને આત્મહત્યા કરવામાં મદદ કરવી); 'ઇનવોલ્યુન્ટરી EUTHANASIA' (કોમામાં રહેલા દર્દીને એના સગા-સંબંધીની પરમીશન લઈને ઝેર આપીને મારી નાખવો); અને 'વોલ્યુન્ટરી EUTHANASIA/ ઈચ્છામૃત્યુ' (દર્દી કે જે બોલી શકે છે, પણ ઘણી

દર્દીને દુર કરવા નહીં. એટલે આ નૈતિક નથી. (આ ‘ગરીબી કો હટાઓ’ અને ‘ગરીબો કો હટાઓ’- જેવો મત છે.)

ઘણા લોકો EUTHANASIA ના સર્પોર્ટમાં પણ હોય છે, એ લોકોમાં અમુક લોકો એવા છે, જેમણે દર્દીને સહન કરતા જોયેલા હોય છે. ‘ગુઝારિશ’ માં આવે છે એમ, દર્દીને આજીવન ન્યુટ્રીશન આપી એની લાઈફ ટકાવવા માટે આઈ.વી.લાઈન (સાદી ભાષામાં ‘બાટલા’) અને યુરીનરી કેથેટર (પેશાબની નળી) લગાવેલ હોય છે. જે લોકો ફૂલ પેરેલાયસ્ડ હોય છે, એમને તો ખુદ ક્યારે પથારીમાં પેશાબ કે સંડાસ થઈ જાય છે, એની પણ ખબર હોતી નથી કે નથી એમના શરીરમાં કોઈ પ્રકારના સંવેદનો આવતા. જો તેઓ ‘વોલ્યુન્ટરી EUTHANASIA’ માટે અરજી કરે તો એમાં ખોટું શું છે? આખરે કોને પસંદ હોય આમ પૂરી જિંદગી કોઈના આશરે કાઢવી?! અરુણા પણ પુરા ૪૨ વર્ષ કોમામાં રહ્યા. શા માટે? કેવી હાલતમાં? બેશક પેશન્ટને મારવું એ ખોટું છે, પણ જ્યારે એને મારીને જ એણે દર્દમાંથી આઝાદ કરી શકાતો હોય તો, આ રીતે એને ‘દર્દભરી જિંદગી’ જીવવા માટે મજબુર કરવા કરતા ‘દર્દ વગરનું મોત’ આપવું એ વધારે ETHICAL-નૈતિક કાર્ય છે. હા, આ ઈશ્વરે આપેલા જીવનનું અપમાન છે. પણ કોઈને આવું જીવન આપવું, શું એ ‘ઈશ્વરપણા’ માટે શરમજનક નથી? ‘હિપોક્રેટિક ઓથ’ ને ઘણા એ રીતે પણ મુલવે છે કે, ડોક્ટર એ દર્દીને જીવાડવા માટે જ હોય છે, પણ જીવન અને મૃત્યુની સરખામણીમાં મૃત્યુ જ ઓછું દુઃખદાયી હોય તો એ

રસ્તો અપનાવામાં કંઈ ખોટું પણ નથી.

મેડીકલ અને સોશિયલ ફિલ્ડમાં આ ખુબ જ ‘CONTROVERSIAL’ ટોપિક છે. એક મેડીકલ સ્ટુડન્ટ હોવાના નાતે મેં આવી ઘણી ડીબેટ જોયેલી છે. મારે મતે તો ‘EUTHANASIA’ ને પૂર્ણપણે મંજૂરી આપી દેવાની જરૂર છે. અમુક દેશો છે, જ્યાં આ ‘LEGAL’ છે. હવે શું માણસને મરવા માટે પણ બીજા દેશોનો પ્રવાસ ખેડવાનો?!

‘ગુઝારિશ’ ના જોયું હોય તો આજે જ જોઈ લ્યો. પછી ‘EUTHANASIA’ પર તમારા શું વિચારો છે એ અમને જણાવો.

PACK UP :

“જ્યારે તમને એમ લાગે કે ઈશ્વરે તમારી સાથે ખુબ અન્યાય કર્યો છે અથવા તો ઈશ્વરે તમને દુઃખ જ આપ્યું છે, ત્યારે નજીકની કોઈ મોટી સરકારી હોસ્પિટલના કેન્સર વોર્ડ, ટ્રોમા વોર્ડ અને આઈ.સી.યુ.માં માં અચૂક આટો મારી આવજો. ઘણા લોકો એવા છે, જે મશીન પર જ જીવે છે. ને ઘણા એવા પણ છે, કે જેઓ ને ખુદ ને ખબર નથી કે, તેઓ જીવે છે કે નહીં એમ! તમે ખરેખર નસીબદાર છો મિત્રો.

લ્યો...લખાઈ ગઈ કવિતા

- હેમંત મદ્રાસી

જીવાયું ના કે ખાસ જેવું !
સદા થાઉં નાપાસ જેવું !

રહી મંઝિલો દૂર કાયમ !
હું ચાલું છું આભાસ જેવું !

છતાં હું થસું છું હજી પણ,
હતું કોઈ મુજ ધાસ જેવું !

હશે હર કદમ પર નવું છળ !
રહે ક્યાંથી વિધાસ જેવું?

હું અંધારની છું સીમા પર,
હવે થાશે અજવાસ જેવું !

સદા આ ગરીબી કરાવે,
નછુટકે જો, ઉપવાસ જેવું !

બધું બંધ બેસે નહીં, જો!
ગઝલના અહીં પ્રાસ જેવું !

હું કઈ સોયથી કાઢું એને?
હૃદયમાં છે કે ફાંસ જેવું !

દ્રાર મનના હવે ખૂલતાં જાય છે,
શેર કેવા સહજ સૂઝતા જાય છે !

હું બધું ભૂલવાની મથામણ કરું !
નામ મનમાં છતાં ગુંજતા જાય છે !

છોડી દે તું હવે સ્વપ્ન જોવાનું આ !
સ્વપ્ન અડધેથી સૌ તૂટતાં જાય છે !

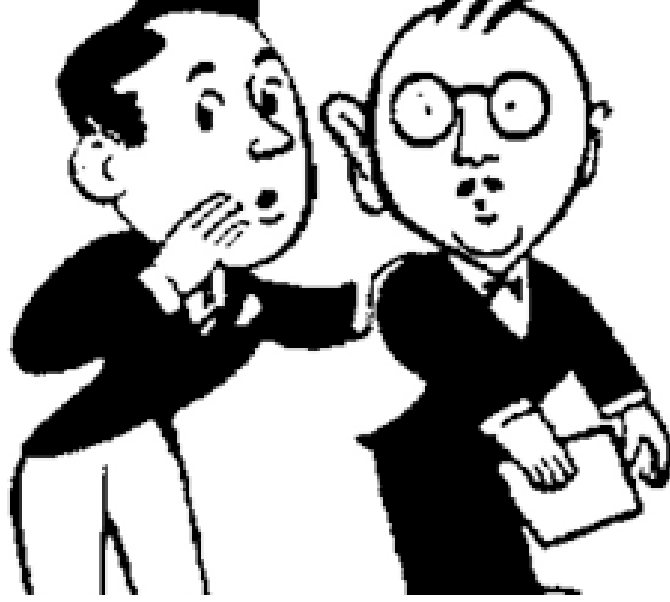
જીવવા હું મથું મુક્ત થઈને છતાં,
ક્યાં લે, બંધન કશાં છૂટતા જાય છે ?

આ સમય કેં કરામત તો એવી કરે !
સૌ બધા ઘા પછી ભૂલતાં જાય છે !

ના કદર થાય છે જીવતા કોઈની,
બાદ ફોટાને સૌ પૂજતાં જાય છે !

વેત-વાર્તા

- યાજ્ઞિક વઘાસિયા

“રમણીક જેવો કોઈ માણહ નહી ગામમાં...”

“તે શું થયું ‘તું રમણીકભાઈને...?’”

“આટલી નાની ઉંમરમાં ભગવાને એના ધામમાં બોલાવી લીધો?!”

“ધણી વગર તો કેમ રેશે આ બાઈ?! સમય બહુ કપરો છે.”

“ક્યારે શું થઈ જાય છે, કંઈ કેવાય નહી ભાઈ...”

સવારે એનો પતિ મરી ગયો એ પછી તો એણે પાંચસોવાર આવી એકની એક વાત સાંભળી, ને સાંજ સુધીમાં તો એના પતિના હારવાળા ફોટાની બાજુમાં એનો પણ ફોટો પણ લાગી ગયો. હારવાળો ફોટો.

નવલકથા ઐક્યોત્સવ ૧૪

- ડૉ. અવનિ રવિ ચાંગેલા

આહુતીની થીયરીની એકઝામ પૂરી પણ થઈ ગઈ અને તેણે ખુબ સરસ રીતે પેપર પણ લખ્યા. આહુતિ પોતાની જાતથી ખુશ હતી કે અનેક વિધ્નો આવવા છતાં તે સારી રીતે તૈયારી કરીને એકઝામ આપી શકી. પણ તેની પ્રેક્ટીકલ એકઝામ હજુ બાકી હતી. થોડા દિવસો બાદ તેની પ્રેક્ટીકલ એકઝામ- વાઈવા શરૂ થયા.

પ્રેક્ટીકલ એકઝામમાં અપીયર થઈને તરત જ આહુતિ ધુઆં પુઆ થતી સમિધની હોસ્ટેલ પરના રૂમમાં આવી.

‘સમિધ અગ્નિહોત્રી..’ તું આટલો નીચો ઉતરી શકે તેની મને કલ્પના પણ નહોતી. તને ખબર છે તારા એ સમયના ખોટા ડ્રામાને હું દિવસમાં બે ક્ષણ માટે તો સાચું માનવા લાગી હતી. તારી સ્યુસાઈડની વાતને કારણે હું તારી ચિંતા કરતી હતી. અરે..જ્યારે તું ડ્રીંક કરીને મારી હોસ્ટેલ પર હોબાળો મચાવતા લથડીયા ખાતો પડતા પડતા રહી જતો ત્યારે એક ક્ષણ માટે થયું કે આ પડી ન જાય તો સારું..પણ આજે થાય છે કે

તે દિવસે મેં શરબતને બદલે ઓરીજીનલ પોઈઝન લાવીને તારું નાક દબાવીને તને પીવડાવી દીધું હોત તો સારું થાત.

“એય છોકરી..મને બધા પ્રકારનું મૃત્યુ મંજુર છે, પણ તારી સામે, તને જોઈને મરીને મારે મારા મોતને પણ નથી બગાડવું સમજી..અરે મને તારા આ ઝેર પર પણ વિશ્વાસ નથી.”

“તું તો કાગડા કુતરાના મોતે મરીશ..ગંગાજળ તો શું તને પાણી પણ નસીબ નહિ થાય. તારા તો અંગેઅંગમાં ઝેર વ્યાપેલું છે, તેથી જ તો તું આવી હરકત કરી શકે, દરેક વખતે જેક લગાવીને તું પાસ થાય એ બાબત તો સમજ્યા, પણ મને પ્રેક્ટીકલ એકઝામમાં ફેઈલ કરાવવા તું જેક લગાડે, આવું તું કેમ કરી શકે..?”

“આ આપણી છેલ્લી ગેઈમ હતી. મારું છેલ્લું સેમેસ્ટર પૂરું થવાને આરે છે, પછી તો હું અહીંથી જતો રહીશ, તે આપેલી આટલી બધી હારનો બદલો લેવા માટે મારી પાસે આ એક જ મોકો હતો, પણ તું કોઈ રીતે ફેઈલ થાય તેમ ન

હતી. આથી મેં જેક લગાવીને તને ફેઈલ કરાવી..”

“નો..સમિધ અગ્નિહોત્રી, ભ્રમમાં ન રહે..લિસન ટુ મી વેરી કેરફુલી..હું પાસ થઈ છું. તે જે એક્ઝામીનર સાથે ડીલ કરી હતી, તેને મારા જવાબ અને પરફોમન્સે, વિશેષ કહું તો મારા સત્ય અને ધર્મ પરના વિશ્વાસે વિચારવા માટે મજબુર

“તમે સ્ત્રીઓ, પેલા અમને બનાવો, પછી બગાડો છો અને તમારો સ્વાર્થ પૂરો થતાં છોડીને જતી રહી છો. હું આવો પહેલા નહોતો. પરિસ્થિતિ અને સંજોગોએ મને આવો બનાવ્યો.”

કરી દીધા. અને તેને મને આ વાત જણાવી અને ઉમેર્યું કે એક મોટું પાપ કરતા આજે હું અટકી ગયો. તેને મને પાસ કરી છે, તે પણ હાઈએસ્ટ માર્ક્સ સાથે “ આહુતિ આંખમાં આંસુ સાથે છતાં તીવ્રતાથી એકીશ્વાસે બોલી.

સમિધ તે જ સ્થિતિમાં તેની સામે ઉભો હતો. બે ત્રણ શ્વાસ લઈને તે બોલી..”તને શું લાગે છે, પૈસા, પાવર અને પોઝીશનથી તું બધું જ ખરીદી લઈશ એમ.. આમ તો તું તેના દ્વારા ઘણું બધું ખરીદી શકે છે, જેમ કે નશાબંધી હોવા છતાં બ્રાન્ડેડ જુદા જુદા આલ્કોહોલ ડ્રીન્કસ, રાજા

મહારાજા જેવી લાઈફ-સ્ટાઈલ થઈ લઈને ક્યારેક ક્યારેક કોઈને હજારેક રૂપિયા આપી જાહેરમાં તેને પગે પડાવીને સન્માન કે મોંઘીદાટ ગીફ્ટ અને નોટોની થપ્પીઓથી કોઈનો એક રાત સુધીની વેલીડીટીવાળો પ્રેમ પણ...ભવિષ્યમાં અનેક એવોર્ડ્સ, પદ કે ખુરશી પણ..છતાં તું આવોને આવો જ રહીશ..અધુરો, એકલો, હારેલો..કારણ કે હજાર રૂપિયાથી ખરીદેલ સન્માન તારા મગજ સુધી પહોંચે છે મન સુધી નહિ. અને પેલો પ્રેમ માત્ર શરીર સુધી, આત્માને સ્પર્શતો નથી. ખુબ મોટો તફાવત છે ‘ખરીદવું’ અને ‘પામવું-મેળવવું’ વચ્ચે. તું આવો જ રહીશ, જિંદગી અને પરિસ્થિતિથી ભાગતો. આજે તારી મમ્મીને તને જન્મ આપવાનું વ્યર્થ લાગતું હશે..”

“યુપ..સાવ યુપ..” સમિધ આહુતીના બંને બાવડાં પકડીને વચ્ચે જ તેના પર ત્રાડકયો. “મારી મા મને વર્ષો પેલા ઓલરેડી છોડીને જતી રહી છે, હવે તારાથી છુટીશ એટલે મને શાંતિ. તમે સ્ત્રીઓ, પેલા અમને બનાવો, પછી બગાડો છો અને તમારો સ્વાર્થ પૂરો થતાં છોડીને જતી રહી છો. હું આવો પહેલા નહોતો. પરિસ્થિતિ અને સંજોગોએ મને આવો બનાવ્યો. તારા માટે મને આટલું વેર-ઝેર ક્યાં પહેલાથી હતું? તે દરેક વખતે તારા નામ પ્રમાણે બળતા સમિધમાં વેરની આહુતિ આપીને મને સળગાવ્યો, આપણી વચ્ચે જે વેરાઝ્ની સળગાવ્યો તે આજે જ્વાળામુખી બની ગયો છે. તારી સામે ઊભેલા સમિધનું કારણ પણ તું જ છે.

અને રહી વાત અસત્ય, અધર્મ અને મારી કુટેવોની તો તેનું કારણ પણ મારી સાથે ઘટેલ ઘટના, પરિસ્થિતિ અને વ્યક્તિઓ જ છે. આ દુનિયાએ મને બગાડ્યો છે તો તેનું પરિણામ પણ દુનિયા જ ભોગવશે..”

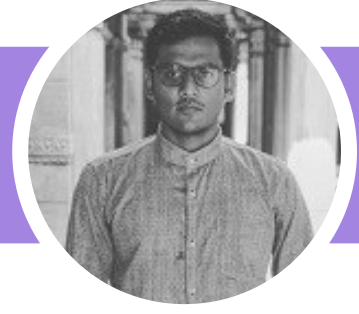
“દોષારોપણ કરતા તમને સારું આવડે છે. દરેક ના જીવનમાં ખરાબ સંજોગો કે વિપરીત ઘટના ઘટવાની જ, ખરી પરિક્ષા આ સમયે છે કે તમે તમારા મૂલ્યો ને કેટલા પકડી રાખો છો. દુનિયા કે સમાજ કોઈ ને બગાડતો નથી, વ્યક્તિ પોતે જ બગાડે છે, સત્ય અને ધર્મ ચૂકીને...છોડીને...કદાચ માની લો કે તમને બગાડવાની જવાબદારી દુનિયા એ લીધી છે તો સુધરવાની જવાબદારી તમારી પોતાની છે, દુનિયા

તમને સુધારવા ન આવે. સાચું કહું છું મારી એક વાત માન છોકરા...સુધરી જા...જીવન ખુબ નાનું છે...આપ્યું છે જીવન જેણે એક દિવસ પાછું પણ માંગશે એ, તે પણ હિસાબ કિતાબ સાથે, તો ધર્મ અને સત્ય ના માર્ગે ચાલી જીંદગી ને ઉજવી લે.

આવતી કાલ થી આપણા બંને ના જીવન ની નવી શરૂઆત થશે. હું કાલ થી ઘરે જાઉં છું. વેકેશન પતાવી પાછી આવીશ ત્યારે તું અહીં થી સ્ટડી પૂરું કરી ને હંમેશાને માટે જતો રહ્યો હોઈશ, તો આપણે એક-બીજા ના ચહેરા હવે ક્યારેય નહિ જોવા પડે. સો ગુડ બાય...એન્ડ નાઈસ ટુ મીટ યુ...” આહુતી બોલી.

“મી ટુ...પણ એક દયા કરજે મારા પર...જીંદગી માં મને તું હવે ક્યાંય ન મળતી, સ્વપ્ન માં પણ નહિ અને આવતા અનેક જન્મો માં પણ નહિ.” સમીધે જવાબ આપ્યો.

કકળાટનો ક્રિયાવર

- રિકીન ધડુક

ચૂંટણી લોકશાહીની પારાશીશી છે!

આવું સમાજવિધાની ચોપડીમાં વાંચેલું. UPની 312 સીટોથી મળેલી બહુમતીના કારણોમાં માત્ર – મહેનત, મેનેજમેન્ટ અને કેમ્પેઈનનો મેસેજ નથી. મોદી નામ સૌથી અગત્યનું છે. DeMo પછી લોકપ્રિયતા ટકાવવા એકાદું હથીયાર તો જોઈતું હતું ને આ મળી ગયું. હવે તો બાબા રામદેવ પણ સમજે છે કે ઈલેક્શન જીતવામાં

આ કાળી-ઘોળી દાઢીને કોઈ ના પહોંચે. અત્રે નોંધપાત્ર છે કે એમને એક પણ મુસલમાનને ટીકીટ આપી નહોતી.

અમિત શાહના શબ્દો – ‘ અમેઠી અને રાયબરેલીની ૧૦માં થી ૬ સીટનો કબજો અમારી માટે મોટી ઉપલબ્ધી છે. દેશમાં

પરિવર્તન થઈ રહ્યું છે.’ ચાલો માન્યું કે થઈ રહ્યું હશે. પણ હવે આ – ‘ સરકારના કામકાજમાં જનતા એ વિશ્વાસ મુક્યો છે. નોટબંધી પર પણ જનતા એ વિશ્વાસ મુક્યો છે. નમો જનતામાં દેશના સૌથી મોટા નેતા બનીને ઉભર્યા છે.’ (વાહ મોદીજી વાહ!)

૨૦૧૬ના પશ્ચાર્ધમાં લાગેલું કે એક નેતાનો ઉદય થઈ રહ્યો છે જેના સર્જક મુલાયમ છે. પણ પાછળથી સમજાયું કે જો આટલી અક્કલ હોત તો આ અક્કલમઠો પ્રધાનમંત્રી બની ગયો હોત. અખિલેશે પ્રયત્નો પણ કરેલા. મોટી ટીવી-ચેનલ્સ પર ઈન્ટરવ્યું, પત્નિનો કેમ્પેઈનમાં સમાવેશ, UPની છબીમાં સુધાર. ૨૦૧૨માં સપાને લગભગ ૩૦% વોટ મળેલા, અને ૨૦૧૪માં ૨૨%. જો આમાં કોંગ્રેસના ૭% ઉમેરો તો મામાનું ઘર બહુ દુર નથી દેખાતું. પણ માયાવતી મુસ્લિમોના મુઝફ્ફરનગરના ધાવ પર મલમ લગાવીને ૨૦%માંથી મોટા ભાગના કવર કરશે એ નહીં દેખાયું હોય. ૫૦% કરતા વધુ પછાત જાતિની વસ્તીવાળા UPમાં લગભગ બધા સવર્ણો સપા સાથે ૨૦૧૨માં છેડો ફાડી ચુક્યા હતા. અને બાકીના OBC વોટ્સ મોદીએ ભાગલા પાડીને પડાવી લીધા.

નોટબંધી ઉપર અર્થ-શાસ્ત્રીઓ કે વિધ્વાનો ગમે તે મત આપે, પણ સામાન્ય ભારતીય માનસમાં એ દેશહિતમાં પવાયેલું ઓસડીયું જ છે. OBC અને સર્વર્ણ મતો ધ્રુવીકરણથી ક્વર કર્યા પછી અમુક અંશે મુસ્લિમ મતો પણ મોટીએ દેશભક્તિના નામે અંકે કર્યા છે.

“પંજાબ કોંગ્રેસનો ગઢ છે. ગોવામાં પારીકર છે. ઉત્તરાખંડ અને મણીપુરના રિઝર્વ્સ સામાન્ય છે. UP માત્ર વસ્તીની દ્રષ્ટીએ મહત્વનું છે એવું નથી, પણ લોકસભામાં પણ સૌથી વધુ ૮૦ સભ્યો ત્યાના છે.”

મંત્રીઓના અસામાન્ય બફાટ અને CMના ચહેરા વગર ભાજપની બહુમતી આશ્ચર્યજનક છે.

૨૦% દલિતો અને ખરાબ કાયદા-વ્યવસ્થાથી ત્રસ્ત જનતા સાથે રાખીને માયાવતી પણ સત્તારૂઢ થઈ શકત. પણ ૨૦% મુસ્લિમ વોટબેંક કબજે ન થવાથી અને દલિત પક્ષે કાયું કપાવાથી હાથી ગઢની બહાર જ ઉભો રહ્યો. કોંગ્રેસનું જમાપાસું આ વખતે સપા સાથે ગઠબંધન કહી શકાય. અને જો મુસ્લિમ-ખેડૂત વોટર્સ પાછા આવ્યા હોત તો પંજાને મદદ મળત. પણ કેમ્પેઈન કરીને UPમાં કોઈ કાકોય

જીત્યો નથી એવું મોટીની રેલીમાં મેદની જોઈને જ લાગે.

પંજાબ કોંગ્રેસનો ગઢ છે. ગોવામાં પારીકર છે. ઉત્તરાખંડ અને મણીપુરના રિઝર્વ્સ સામાન્ય છે. UP માત્ર વસ્તીની દ્રષ્ટીએ મહત્વનું છે એવું નથી, પણ લોકસભામાં પણ સૌથી વધુ ૮૦ સભ્યો ત્યાના છે. મોટીના કાર્યકાળના અર્ધસમયે આ રિઝર્વ્સ તેની લોકચાહના સો ટકા આંકી શકે. આ પરિણામ જ ૨૦૧૬માં વધવા જઈ રહ્યા નેશનાલીઝમ અને અસહિષ્ણુતાના દર્શન છે, કારણ કે ૨૦૦૪માં ભાજપના ઐતિહાસિક પરાજય પછી એમને સ્પષ્ટ સમજાયું છે કે મુસ્લિમ મતોને કબજે કરવા જતા હિંદુ વોટ હાથમાંથી ગયા એટલે ખુરશી ગઈ સમજો. છતાં અમિત શાહના શબ્દો સાંભળો - “જાતિવાદની રાજનીતિ બંધ થવી જોઈએ!” ભાઈ જાતી સાથે પછી લડજો પહેલા ધર્મનું તો બંધ કરો. આ પેલા વાણીયા વેપારી જેવો છે જે કહેશે , “ ના સાહેબ, આની ક્વોલીટી સારી નથી. આ ના લેશો.” અને તમે એ જ લેશો.

છેલ્લે પપ્પાના શબ્દો -

“અખિલેશે કર્યું છે જ શું, સાઈકલ ચલાવવા સિવાય?”

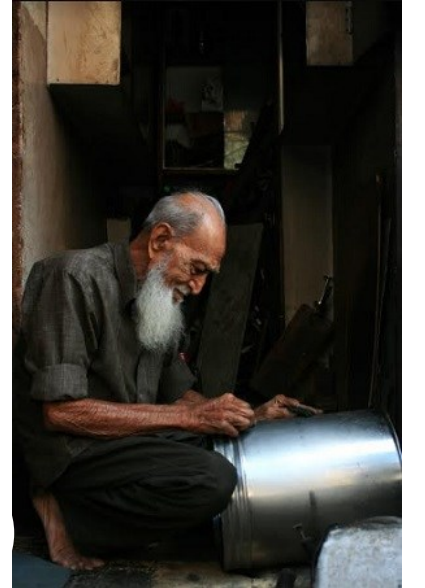

ફોટો-સ્ટોરી

ભાગ્યેશ પટેલ

*I go places to places. I see people working and struggling for their life everyday! I might be a hobo but it involves the leisure of knowing people and life! This is exactly what I wanted to have in life!
Amen!*

ભાગ્યેશ પટેલ

હર્ષ પટેલ

હર્ષ પટેલ

હર્ષ પટેલ

વસંત ઋતુ

- કિશોર વ્યાસ

“ જો હોઠ પર રાખીશું હાસ્ય સદાય
તો વસંત નહીં લે ક્યારેય વિદાય!”

વસંત ઋતુ એટલે રંગરાગ અને પરાગની સૃષ્ટિ. વસંત નો વૈભવ અદ્ભુત હોય છે. જો કે વસંત નો ખરો વૈભવ મહાકવિ કાલિદાસે નિરૂપ્યો છે અને મહાનાયક ભગવાન શ્રી કૃષ્ણે જીવ્યો છે.

ઋતુમાં ફૂલ અને ભમરાની બોલબાલા છે. યાદ છે આ ગીત? “દિલ કા ભંવર કરે પુકાર...” અને તેમાં પણ જ્યારે કોયલના કંઠના ટહુકાના અસ્તિત્વની આસપાસ એક સરોવર રચાય એ અત્યંત સુખદ અનુભૂતિ આપે છે.

કોઈ પણ મોસમ કાયમ માટે ટકતી નથી. પાનખરમાં વૃક્ષ પર્ણશૂન્ય થઈ જાય છે. પાનખરની પાછળ પાછળ વસંત આવે જ છે. કવિ શ્રી પ્રજારામ રાવળનીએક સુંદરપંક્તિ છે, વસંતને વધાવતાં કવિ લખે છે કે:

“ શિશિર તણે પગલે વૈરાગી,
વસંત આ વરણાગી”

વસંતને કેવળ એક મોસમ રૂપે ન જોતાં કંઈકવિશિષ્ટરીતે જોઈએ તો એમાંથી પણ આપણને કશુંક તાત્વિક અને સાત્વિક મળી રહે

છે. આમતો ફૂલો, ભમરા અને કોયલ આ ત્રણેય નો વૈભવ એટલે વસંત. વસંતને રૂડી પેરે વધાવતી આ પંક્તિ માણીએ:

“ રૂડો જુવો આ ઋતુરાજ આવ્યો,
મુકામ એને વનમાં જમાવ્યો
તરુવારોએ શણગાર કીધો,
જાણે વસંતને શિરપાવ દીધો!”

વસંત એટલે રળિયામણી, સોહામણી રમ્યા બનીને કુદરતનું અવતરણ! એ વનમાં અને માનવ મનમાં નર્તન કરી નૂપુરના સુર સંભળાવે... એટલે તો ગવાય છે કે:

“નૂપુરને નણદી બે એવા અનાડી,
વ્હાલા પણ વેરી થઈ ખાય મારી યાડી...
છાનુંને છપનું કંઈ થાય નહીં...”

વસંત એ છાની ઋતુ નથી. એ વ્યક્ત છે, અભિવ્યક્ત છે! એટલેજ કવિ મનોજ ખંડેરિયા લખી ગયા કે

“આ ડાળ ડાળ જાણે કે રસ્તા વસંતના, ફૂલોએ
બીજું કંઈ નથી, પગલાં વસંતનાં!”

તન-મન ખીલી ઉઠવાની ઋતુ, આવેગોના અશ્વો હણહણે અને લગામ બેલગામ બને, એટલે ઋતુ વસંત! શું થાય વસંત જ્યારે રોમ રોમમાં પ્રવેશે ત્યારે? કવિયત્રી પ્રજાભેન વશીની મદમસ્ત અભિવ્યક્તિની રચના

માણીએ :

“હોઠો પર વાસંતી લાલી ફૂટીને
ગાલો પર આવી ગુલાબી,
હૈયા માં ઉછરેલ સૂરજમુખી કરે
રોમ રોમ રણઝણતી લ્હાણી”

એજ રીતે આપણા કવિ
હર્ષદભાઈ ચંદારાણા ફૂલ ફટાયા ફાગણની
વાત એક રસકવિની અદામાં કરી છે:
“ રૂંવે રૂંવે રણઝણ છે, આ કેસુડાનાં કામણ છે
ફૂલ ફટાયો ફાગણ છે, આ કેસુડાનાં કામણ છે;
કમરો વિહવળ ધબકે છે, ઉંબર મીઠું ટહુકે છે,
રંગે લથબથ આંગણ છે, આ કેસુડાનાં કામણ છે”

ભગવાન શિવનો તપોભંગ કરવાના
પ્રસંગે કુદરતે ઓઢેલો વસંતનો આંચળો અને
સ્ત્રી હૃદયની શિવને પામવાની સૃષ્ટિ પર
પથરાયેલી ઝંખના... કવિયત્રી રચના પટેલની
આ કૃતિમાંથી ટીપે ટીપે ટપકે છે:

“બાહુપાશમાં જકડીને,
તું આમ ના છોડી દે!
ચુંબન ચુંબન પ્રેમ વધે
તું સાવ ના ઢોળી દે!
અધરોથી જ્યાં પીએ અધરને
ઝરણું ખળ ખળ થાય!
આંગળીઓ ના ટેરવડેથી
ઝુલ્ફો પણ હરખાય!
ઉન્માદો આળોટે જ્યારે

મન ખુલ્લાં લહેરાય!
અંગે અંગ માં લાગણીની
કુંપળ ફૂટી જાય!!

ફાટ ફાટ થતા જોબન જેવો
ફાગણ નિતનવા ફાગ ખેલે અને ખેલાવે છે.
કવિ બાબુલાલ ચાવડા “આતુર”ની એક અદ્ભુત
રચના છે:

આ ફાગણીયો ફાટી ધુમાડે ગયો છે,
ને વગડાનો વહીવટ તો ખાડે ગયો છે.
નથી કોઈ ના પણ કહ્યામાં આ કોયલ
ભલો સુડલો પણ ભવાડે ગયો છે.
અને કેસુડાની તો વાતજ ન પૂછો
પરણવાને જાણે પહાડે ગયો છે;
નશો જોઈ આંબાનો મહુડો બિચારો,
છૂપાઈને આઘા સીમાડે ગયો છે;”

વસંતઋતુએ દિલો-દિમાગમાં
મચાવેલી ધમાલ આખરે ધમાલ મચાવે છે,
હોળી ના દિવસે... શું ના થાય હોળીના
દિવસે? ગુલાલ નો પર્યાય ગાલ અને રંગનો
પર્યાય રસ બની જાય... અંતરની આગ રાત
પડેને ભડભડી ઊઠે (રાત્રે હોળી પ્રગટે!) કેવી
હોય એ રંગોની છોળ અને ઠંડક વચ્ચેની
અંતરજલન? કવિ બાલમુકુંદ દવેએ બહુ સુંદર
રીતે વર્ણવી છે:

“જોબનને આ ધૂપીયે, પ્રીત જવે લોબાન,
રત આવે રળિયામણી, મારાં કોણ પ્રીછે અરમાન?
સમજી જાજે શાનમાં, મન બાંધી લેજે તોલ,
હોય ઈશારા હેતના, એના ના કાંઈ વગડે ઢોલ...”

ગુલાબજી

- યાજ્ઞિક વધાસિયા

“એનું સર્વત્ર પુત્રને સોંપી, બાપ કાયમ જરાકમાં જીવ્યો.”

પપ્પા ત્યારે સાયકલ વાપરતા. મિલમાં રાતપાળીમાં નોકરી કરતા. હું ત્યારે પાંચ વર્ષનો હતો. પપ્પાએ સાયકલમાં આગળ ડંડા પર મારા માટે એક નાની સ્પેશીયલ સીટ ફીટ કરાવી હતી. પપ્પા પહેલા સાયકલ પર બેસી જતા ને પછી સાઈડમાંથી સહેજ નીચે નમીને મને ઊંચકીને સીટ પર બેસાડી દેતા. પપ્પા કોઈક કામ માટે બહાર જાય ત્યારે અમુકવાર મને પણ સાથે લઈ જતા. એક વાર સવારે પપ્પા મિલમાંથી પાછા આવ્યા, ત્યારે હું પપ્પા સાથે ઘર

માટે લેવા કંઈક સામાન લેવા ગયેલો. સાયકલ પર બેસાડીને મને તેઓ થોડેક દુર એક કરીયાણાની દુકાને લઈ ગયેલા.

પપ્પાના કહેવાથી કરીયાણાવાળા કાકાએ મને ડબ્બામાંથી પેલી ઓરેન્જના ટેસ્ટવાળી ચગળવાની ગોળી આવે છે ને... એ

કાઢી આપી. ગોળી ચગળતા ચગળતા જ હું આજુ બાજુ નજર કરવા લાગ્યો. પાછળ ફરીને જોયું તો મેં રોડની સામે કાંઠે એક નવી રમકડાંની દુકાન ખુલેલી જોઈ. બહારની શો-કેસમાં ભાતભાતના રમકડાં મુકેલા હતા. નાની-મોટી ગાડીઓ, વિડિઓ-ગેમ્સ, ક્રિકેટના સાધનો, કેરમબોર્ડ, ને બીજું ઘણું બધું...

“પપ્પા... પપ્પા.....” મેં એમને બે વાર ધીમે રહીને બોલાવ્યા.

ચોખાના સેમ્પલ સુંઘી-મસળીને ચેક કરવામાં બીઝી પપ્પાએ મારામાં કંઈ ધ્યાન ના આપ્યું.

“પપ્પા... એ પપ્પા.... જુઓ ને....” મેં એમનો હાથ પકડી નીચે ખેંચવાની ટ્રાય કરી.

પપ્પાએ મારી સામે જોયું ને મને કીધું, “ઘડીક ઉભો રે બટા....”

“પપ્પા... મારે પેલી વિડિઓ-ગેમ લેવી છે...” મેં સામેની દુકાન પર આંગળી ચીંધીને કહ્યું.

“બટા. એવી બધી ગેમુંથી આંખો ખરાબ થાય... એવું ના લેવાય....” પપ્પા ફરી પાછા ચોખા જોવામાં જોતરાઈ ગયા.

“મારે એ ગેમ લેવી જ છે....” મેં ભેંકડો તાણ્યો.

“નહી મળે...” પપ્પાએ ખુબ જ ટૂંકો ઉત્તર આપ્યો.

પપ્પાએ તુવેરદાળ અને ચોખા સાથે થોડું બીજું કરિયાણું પણ લીધું ને દુકાનના પગથીયા ઉતરવા લાગ્યા. હું પણ પાછળ પાછળ ઉતરવા લાગ્યો. પપ્પાએ સાયકલના હેન્ડલ સાથે થેલી લટકાવી. પણ મારાથી ના રહેવાયું. મારે તો એ ગેમ લેવી જ ‘તી. ખાલી રડવાથી મેળ ના પડ્યો, એટલે મેં આગળનો પ્લાન બનાવ્યો. મેં સામેની રમકડાંની દુકાન તરફ દોટ મૂકી.

હવે પાંચ વર્ષના છોકરાને રોડ ક્રોસ કરતા તો એટલી ઉંમરમાં ક્યાંથી આવડે! હું એક બાઈક સાથે અથડાતા અથડાતા રહી ગયો. મારો શ્વાસ અધ્ધર થઈ ગયો. પણ તોય હું રોડના સામા કાંઠે તો પહોંચી જ ગયો. પેલા બાઈકવાળા કાકાએ ત્યારે પપ્પાને ગુસ્સામાં કંઈક સંભળાવેલું. શું સંભળાવેલું એ તો મને સંભળાયું નહીંતું, પણ મારી અત્યારની સમજણ પ્રમાણે એમ કીધેલું હોવું જોઈએ કે,

“છોકરાં સંભાળતા ના આવડતા હોય તો ઘરે રાખતા હોઉં તો.....”

પપ્પાએ એમને કંઈ જવાબ ના આપ્યો. રોડ ક્રોસ કરીને મારી બાજુ આવ્યા અને મને જોરથી એક લાફો મારી દીધો. હું રડવા લાગ્યો. પછી આંગળી પકડીને જ સામેની સાઈડ લઈ ગયા અને સાયકલનો લોક ખોલ્યો. પણ પોતે ઉપર ના બેઠા. સ્ટેન્ડ ચઢાવ્યું. મને ઉપર બેસાડ્યો ને દોરીને જ સાયકલ ઘર સુધી લઈ ગયા. રસ્તામાં પણ તેઓ કંઈ નતા બોલ્યા. ઘરે જઈને ફળિયામાં સાયકલ નું સ્ટેડ ઉતાર્યું અને

“ પપ્પા સાવ આવા હોય? મને તો મમ્મી જ ગમે. મમ્મી કેવું સરસ ધ્યાન રાખે! મમ્મી પાસે કંઈક ખાવાનું માંગીએ તો તરત બનાવી દે ને એમના હાથે ખવડાવે પણ ખરી. ”

મને ઉતાર્યો.

મારું રડવાનું હજી ચાલુ જ હતું. પણ પપ્પાને તો કંઈ અસર જ ના થઈ ને. મમ્મીએ મને છાનો રાખ્યો ને પાણી પાયું. પણ મારા મગજમાં તો હજી પેલી વિડિઓ ગેમ જ ફરતી હતી. મને વિચાર આવ્યો કે, પપ્પા સાવ આવા હોય? મને તો મમ્મી જ ગમે. મમ્મી કેવું સરસ ધ્યાન રાખે! મમ્મી પાસે કંઈક ખાવાનું માંગીએ તો તરત બનાવી દે ને એમના હાથે ખવડાવે

પણ ખરી. પણ પપ્પાએ તો મને એક ગેમ પણ ના લઈ દીધી. મારી આડોશ-પડોશવાળા છોકરાઓ પાસે નોખી નોખી કેટલી ગેમ હતી. પણ મને પપ્પા એવું કંઈ લઈ ના આપે.

એ પછી પપ્પા નોકરીએથી સવારે પાછા આવવાને બદલે ડાઈરેક્ટ બપોરે જ પાછા આવતા. પપ્પા એ દિવસથી ખાલી બે રોટલી ને થોડુંક શાક ખાઈને જ બપોરે સુઈ જતા ને રાત્રે આઠ વાગે ઉઠીને, થોડું ઘણું ખાઈને, નાઈટશિફ્ટ માં કામ કરવા જતા રહેતા, તે છેક બીજે દિવસે છેક બપોરે...!

આ વાતને મહિનો થયો હશે, ત્યાં પપ્પાએ એક દિવસ મને પાસે બોલાવીને હાથમાં એક પેકિંગ આપ્યું,

“લે બટા... આ તું કેતો ‘તો એ જ ગેમ છે. થોડું મોડું થયું લાવવામાં. હવે તો ખુશ ને?” મારા ચહેરા પરની ખુશી જોવા માટે તરસતા પપ્પાએ શાંતિથી કીધું.

મને મનમાં થયું કે, આ તે કંઈ રીત છે? એક મહિના પછી તો મને એ ગેમનો મૂડ પણ નથી રહ્યો. એક વાર કીધે તો પપ્પા ક્યારેય કંઈ લઈ જ નથી આપતા. હવે શું? મેં વગર સ્માઈલ આપ્યે જ એમના હાથમાંથી ગેમ લઈ લીધી ને ત્યાં જ મુકીને બહાર સોસાયટીના છોકરાઓ ભેગો ક્રિકેટ રમવા જતો રહ્યો. પપ્પાને એમ હશે કે, હું એમની સામે જ ગેમનું પેકિંગ ખોલીને એમની સામે જ ગેમ રમીશ ને એ મને ખુશ જોશે ને પોતે ખુશ થશે. પણ મેં તો વિડિઓગેમનું પેકિંગ ખોલ્યું જ નહીં.

પપ્પા ઘણીવાર એ ધૂળ ખાતી વિડિઓ ગેમને જોયા કરતા. એ ધૂળ હકીકતમાં એમણે મિલમાં કરેલા કેટલાય ઓવરટાઈમ અને એમના પૂરું ખાધા વગરના ભૂખ્યા પેટ પર લાગી છે, એ હું સમજી જ ના શક્યો. પપ્પાને ઘણીવાર ઈચ્છા થઈ હશે, એ દુકાનવાળાને એ ગેમ પાછી આપી આવવાની, પણ એક દિવસ મને એની સાથે રમતો જોવાની ખુશી મેળવવાની લાલચે કદાચ તેઓ એમ કરી નહીં શક્યા હોય. પછી થોડા મહિનાઓ પછી પપ્પાએ એ ગેમ માળિયામાં ચઢાવી દીધી.

*****

“પપ્પા. મારે બાઈક લેવી છે નવી...” મેં જ્યારે એમની પાસે આ નવી માંગણી મૂકી, ત્યારે હું કોલેજના ફર્સ્ટ યરમાં હતો.

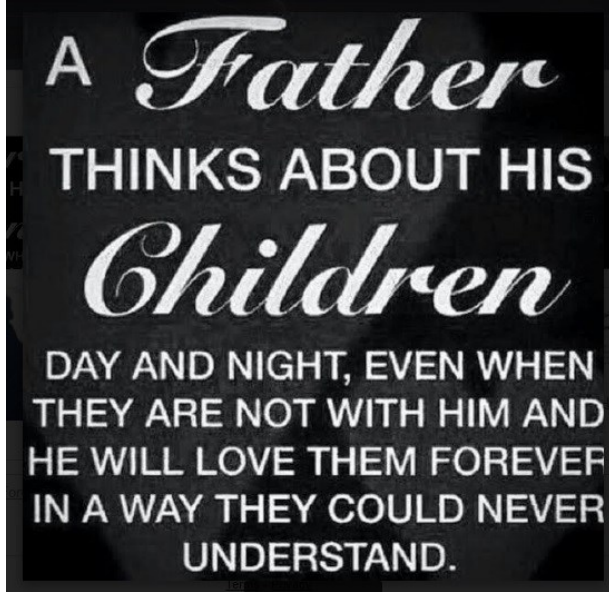
કોઈ પ્રત્યુત્તર નહીં. પપ્પાએ ન્યુઝપેપરમાંથી માથું જ ઊંચું ના કર્યું. મને બહુ ગુસ્સો આવ્યો.

“પપ્પા... તમે મારી વાત કોઈ દિવસ પહેલી વારમાં સાંભળી છે?”

“એટલા રૂપિયા નથી મારી પાસે...”

“તો ગમે ત્યાંથી ભેગા કરો ને મને બાઈક લઈ આપો... કોલેજમાં આવ્યો હવે હું...”

પપ્પા કંઈ બોલ્યા નહી. બીજે દિવસે નાની બેગ લઈને ગયા, તે છેક અઠવાડિયા પછી પાછા આવ્યા.

એકાદ વર્ષ પછી પપ્પા એક દિવસ અચાનક બીમાર પડ્યા અને એમને અરજન્ટ હોસ્પિટલ લઈ જવા પડ્યા. હું ડાઈરેક્ટ કોલેજથી બાઈક લઈને સિવિલ હોસ્પિટલ ગયો, ત્યારે મને ખબર પડી કે, પપ્પા એક અઠવાડિયું પૈસાનો મેળ કરવા માટે ક્યાં ગયા હતા અને હું અત્યારે જે બાઈક લઈને કોલેજમાં રોક જમાવું છું, એ ‘બાઈક’ નહી, પણ હકીકતમાં એમની એક ‘ક્રીડની’ છે.

પપ્પાની તબિયત સુધરતા એમને રજા આપી અને અમે ઘરે આવ્યા. હું પપ્પાને વળગીને ખુબ રડ્યો. પણ એમની આંખોમાંથી એક આંસુ પણ ના ટપક્યું!

એ દિવસે મેં માળિયામાંથી પેલી વિડિઓ ગેમ નીચે ઉતારી ને અમે બાપ-દીકરો સાથે

બેસીને રમ્યા. હું બાઈક વેચી આવ્યો. પપ્પા માટે નવી સાયકલ લઈ આવ્યો. બાકી વધેલા પૈસા મેં પપ્પાને આપી દીધા. હવે હું પપ્પાની જૂની સાયકલ જ વાપરું છું ને એ લઈને જ કોલેજ જાઉં છું.

પપ્પાની સાયકલમાં આગળની નાની સીટમાં બેસતો છોકરો હવે મોટો થઈ ગયો છે અને પાછળની મોટી સીટ પર બેસે છે. હવે હું પપ્પાને પુરેપુરા સમજી ગયો છું.

SHUT DOWN :

“તમારા પપ્પાના કપાળે પડેલી કરચલીને કારણે જ તમે કરચલી વગરના ઈસ્ક્રી-ટાઈટ કપડાં પહેર્યા છે. પપ્પાની કમર સંતાનોની જવાબદારીના સમપ્રમાણમાં વળતી જાય છે. પપ્પા અંધારિયા રસ્તા પરની સ્ટ્રીટલાઈટ છે. પપ્પા કંડીમાં ‘ગરમ જેકેટ’ છે, ઉનાળામાં ઘરમાં રહેલું ‘એઈર-કંડીશનર’ છે અને ચોમાસામાં ‘ક્રીચડમાં લપસી ના પડાય એવા સ્લીપર’ છે. મમ્મીને ઈશ્વરને સમકક્ષ બેસાડવાની રેસમાં આપણે પપ્પાને રેસના સ્ટાર્ટિંગ-પોઈન્ટ પર જ ભૂલી તો નથી ગયા ને?!”

(શીર્ષક-પંક્તિ : યોગેન્દ્ર જોશી)

લપડાક

- મનોરી શાહ

સોશિયલ મીડિયાના પ્રયોગ, ફાયદા, ગેરફાયદા, વ્યસન, અતિરેક વગેરે પર ઘણું લખાઈ ચુક્યું છે અને લખાતું રેહશે, પણ આજે “on a lighter note” વાત કરીએ જે ચેન્જ આવ્યા છે એની. “ આજ મેરે પાસ બહોત સારી સાઈટ્સ હે, જીઓ હે, “freedom of speech” હે, સ્માર્ટ-ફોન હે, તુમ્હારે પાસ ક્યા હે?” આનો જવાબ હવે કદાચ હોઈ શકે કે “મેરે પાસ કોમન-સેન્સ હે”....

એક સ્ટેન્ડ-અપ કોમેડિયન ઝાકીર ખાનની વિડીયોમાં એમને કીધું છે કે હવે સોશિયલ મીડિયા પર everybody has an opinion. વાત સાચી છે. પહેલા પણ દેશ-વિદેશમાં ઘટનાઓ થતી હતી, ન્યુઝ ચેનલ અને છાપાં-મેગેઝીન સિવાય ખાસ ચર્ચા થતી નહોતી. એ વખતે પણ એવું તો નહોતું કે આપણે સાવ અજાણ રહી જતા હતા, હોઈ શકે કે એક-બે દિવસ રહીને સમાચાર પહોંચે. પણ હવે એવું થઈ ગયું છે કે નાની-મોટી દરેક વસ્તુ પર કોઈ પણ આવતા-જતાં કોમેન્ટ્સ કરી શકે છે. ફિલ્મ-સ્ટાર્સ અને સેલિબ્રિટીનું નાનું-નાનું દરેક વાતે ધ્યાન રાખવામાં આવે છે અને કેક ઉપર-નીચે મળે કે તરત ઝડપી લઈને જોક બનવા લાગ્યા છે, લોકો ભેળ ખાતાં પેહલા એનો પણ ફોટો મોકલે છે....ખરેખર?

હમણાં સરકારે વાત કરી છે કે મહિલાઓ માટેના trolls બંધ કે રેગ્યુલેટ કરવા માટે ખરડો પસાર કરશે. આલિયા ભટ્ટની કોફી વિથ કરણ વાળી ગરબડ હોય, અનુષ્કા શર્મા અને વિરાટ કોહલીના trolls, સોનમ ગુપ્તાના trolls એ ખરેખરી સોનમ ગુપ્તાઓ ને હેરાન કરી મુક્યા, અને અત્યારે જે ચાલે છે એ ગુરમેહર કૌરનો મુદ્દો, આ બધામાં કોમન ફેક્ટર છે સોશિયલ મીડિયા પર સતત ફરતું રેહવું અને નવા નવા જોક્સ અને કોમેન્ટ્સ, જે કશા મહત્ત્વ વગરની વસ્તુને લાંબા સમય સુધી ચાલતી રાખે છે. હું આ જે બધા મેમે અને trolls બને છે એમના બનાવનારની હુમર અને ક્રિએટિવિટીનો ખુબ આદર કરું છું, ઘણી વાર દુનિયાના પોલીટીક્સ અને દંભી નિયમો પર ખુબ સુંદર રીતે એ લોકો કટાક્ષ કરે છે. પણ કોઈ એક

વ્યક્તિ કે એના કોઈ એક ગરબડ કે ભૂલને ટાર્ગેટ કરીને રોજ-રોજ એના પર જોક્સ બનાવવાં એ બહુ સારી વાત તો નથી જ.

મને લાગે છે કે આ જે personalized trolls હોય છે એ અટકવા જોઈએ, એકાદ દિવસ સુધી ઠીક છે, પછી જો તમારી નજરમાં આવે તો તમે પણ તમારી સાઈડથી નાના-નાના પગલા ભરી શકો જેમ કે તમારી નજરમાં જો કોઈ યુવતી કે વ્યક્તિ વિષે આવી અપમાનજનક કમેન્ટ આવે કે કોઈ મજાક હોય તો ફોરવર્ડ નહિ કરવાનો પ્રયાસ આપણે કરી શકીએ અથવા કમેન્ટ્સમાં લખી શકીએ કે બીજી કોઈ રીતે વેબસાઈટ કે ગ્રુપના મેનેજમેન્ટ પાસે વાત પહોંચાડી શકીએ કે આ બહુ બહાદુરીવાળું કામ નથી..ગુરમહેરએ જ્યારે ABVPની હિંસા વિરુદ્ધ વિડીયો બનાવ્યો એના પછી જે twitter યુદ્ધ ચાલ્યું એના વચ્ચેના સમયમાં જ મહાનાયક અમિતાભ બચ્ચને એને કીધેલું કે

“બીજી મહત્ત્વની વાત છે કે દરેક મુદ્દા પર, કોઈ એક સ્ટેન્ડ લેવું કે કમેન્ટ્સ કરવી જરૂરી નથી. ખાલી વાંચીને કે સમજીને જવા દઈ શકાય.”

તારે હવે મજાક, અપમાનજનક trolls અને ધમકીઓ માટે તૈયાર રેહવું પડશે, પોતાની પૌત્રીની ઉંમરની યુવતીને જો એક દેશના ઈજ્જતદાર નાગરિકે આવી સલાહ આપવી પડે

તો એમાં ક્યાંક આપણા પક્ષે પણ ખોટું છે જ.ગુરમેહેરે જે કહ્યું એ સાચું છે કે ખોટું એ અલગ મુદ્દો છે,પણ એના પછી જે આખું યુદ્ધ રમાયું એ મને જરૂરી નથી લાગતું. આપણું જે મીડિયા છે એ તો બેકાર થતું જ જાય છે, જેમ કે અત્યારે ગુરમેહર ના મુદ્દા પર જે ચાલે છે એમાં ક્યાય એ લોકો એ એવું સ્ટેન્ડ નથી લીધું કે ABVPએ જે લોકો હિંસા અને છેડતીના મુદ્દા સાથે સંકળાયેલા હતા એમને કાઢી મુક્યા આપણા સાંસદ રાજીવ ચંદ્રશેખર એ ખુબ straight-forward પત્ર લખ્યો છે જેના પર મીડિયામાં ખાસ ચર્ચા થઈ નથી) તો atleast સોશિયલ મીડિયાને તો ક્વોલીટી વાળું રેહવા દઈએ.

બીજી મહત્ત્વની વાત છે કે દરેક મુદ્દા પર, કોઈ એક સ્ટેન્ડ લેવું કે કમેન્ટ્સ કરવી જરૂરી નથી. ખાલી વાંચીને કે સમજીને જવા દઈ શકાય, મારા એક શિક્ષક હંમેશા કેહતા કે કોઈ પણ વસ્તુ માટે કઈક કહેવા માટે અથવા એના પર કોઈ કમેન્ટ્સ કરવા માટે એના

લાયક બનવું પડે, મુદ્દાની કોઈ જાણકારી ના હોય અને એમ જ તમે જો બોલવા લાગો તો તમારી ખરી કિંમત અંકાઈ જ જાય. ફેસબુક અને twitter પર બધા experts થઈ ગયા છે, બજેટ આવે એટલે બધા અર્થશાસ્ત્રી થઈ જાય, મેચ હારીએ એટલે બધા ક્રોય અને કોઈનો કોઈ નવો વિડીયો આવે એટલે બધા દેશભક્ત થઈ જાય. એક વાત આપણે સમજવાની જરૂર છે કે દરેક વખતે કૈક કરવું જરૂરી નથી હોતું. અમુકવાર આ બધા વાઈરલ વિડીયો અને trollsના નામ પર જે વસ્તુ સાવ નકામી છે એ ખોટી ફેમસ થઈ જાય છે અને દેશ અને યુવાનોનો જરૂરી સમય ખાઈ જાય છે.

જો આપણે સમજીને સોશિયલ મીડિયા પરના કન્ટેન્ટને આપણી સમજ મુજબ ફિલ્ટર કરીને અપનાવતા જઈશું તો સરકારને આવા ખરડા પાસ કરવાની જરૂર નહિ પડે, ના હિંસા સામે અવાજ ઉઠાવનારી યુવતીઓને બળાત્કારની ધમકીઓ મળશે કે ના આટલા સુંદર દેશમાં “anti-nationalists” ઉભા થશે કે અવાજ ઉઠાવશે. અને સાવ નવરા બેઠેલા લોકો જેમને આપણા દેશનાં પ્રતિભાશાળી યુવાનોના મગજ સાથે રમવા કે

એમને વહેમાવા સિવાય કોઈ કામ નથી એમને શું કામ બેકારમાં પબ્લીસીટી કે attention આપવું? આપણે યુવાઓએ એક મજબુત સંદેશ આપવો પડશે કે જુદી જુદી ચેનલ અને મીડિયા વાળા જે જાત-જાતના ગતકડા મી આવે છે એ અમે સમજીએ છીએ અને અમને ખબર છે કે શેને અપનાવવું અને શેને નહિ. ખાલી આપણા મનની વાત સાંભળીને અને કોમન સેન્સથી નિર્ણય લેવા પુરતી વાત છે.

મને આ મુદ્દા પર કે મારા લેખ વિષે આપણા અભિપ્રાય જણાવો ma-norishah@gmail.com પર. જો આપને કોઈ વિષય કે મુદ્દા પર મારું ધ્યાન દોરવું હોય કે આપના મત જણાવવા હોય તો તે સ્વીકારવામાં મને જ નહિ, આખી પંખ ટીમને ખુબ આનંદ થશે.

લવ-ટૅક

- અનંત ગોહિલ

“એમ પીડાઓ બધી બેઠી છે જીવન પર,
કોઈ પંખી પર ચડીને ઝાડ બેઠું હોય.”

“સોમ, કેમ આજે સાવ શાંત-શાંત બેઠો છે? પુરા ૩ વર્ષ બાદ હું છેક કેનેડાથી તને મળવા આવ્યો છું અને એ બધું સાવ બાજુ પર મુકીએ તો પણ રાતના દોઢ વાગ્યે અને એ પણ તારી મનપસંદ યા તારા હાથમાં હોય અને તારા મો માંથી એક શબ્દ પણ ના નીકળે! આઈ કાન્ટ બીલિવ ઈટ!” સોમનો લંગોટીયો કહેવાય એવો દોસ્ત શૌર્ય એને ક્યારનો આ વાત પૂછી રહ્યો હતો પણ સોમ તો જાણે આ બધાથી નિર્લેપ હોય એમ હાથમાં યાનો કપ પકડી સામે રહેલા નીરવ હાઈ-વેને તાકી રહ્યો હતો. એના મગજમાં કંઈક અલગ જ વાવાઝોડું ચાલી રહ્યું હતું. ના તો એને શૌર્યના શબ્દો કાને પડ્યા કે ના તો એ ક્યારનો એને કહી રહ્યો તો એનું એને કંઈ ભાન હતું. સામે બનતી યાની વરાળમાં બસ એને રાધાનો જ ચેહરો દેખાઈ રહ્યો હતો.

ઘણા-બધા પ્રયત્નો અને યાના પુરા ૩ કપ પીધા પછી સોમે શૌર્યને વાત કહેવાનું શરૂ કર્યું. “તને યાદ છે શૌર્ય એક વાર મેં તને વિડીઓ-ચેટ કરતી વખતે રાધાની વાત કહી હતી.” શૌર્યએ માત્ર હકારસૂચક માથું હલાવ્યું અને જાણે આંખોથી જ સોમને આગળ બોલવાનો ઈશારો કરતો હોય એમ સોમ આગળ કહે, “રાધા અને હું ૨ વર્ષથી

રિલેશનમાં છીએ!” આ વાત સાંભળી શૌર્યને થોડો ઝટકો તો જરૂર લાગ્યો પણ એને પોતાનો સંયમ ના ગુમાવતા સોમને પોતાની વાત આગળ કહેવાનો ઈશારો કર્યો. સોમ જાણે પોતાના મિત્રની વાત સમજી ગયો હોય એમ સામેથી જ કહેવા માંડ્યું કે, “હું તને આ વાત કહેવાનો જ હતો પણ કોઈ દિવસ એવો મોકો જ મળ્યો નહીં અને કદાચ કોઈક દિવસ સંયોગ રચાયો પણ હશે તો ત્યારે મારી અને રાધા વચ્ચે કંઈક વાતને લઈને ઝઘડો થયો હોય એટલે એ વાત જ મારા મગજમાંથી ‘સ્ક્રીપ’ થઈ ગઈ હોય અને ક્યાં તો તારે કોલેજ જવાનો ટાઇમ થઈ ગયો હોય ને ક્યાં તો મારે કંઈક કામ આવી ગયું હોય!

આટલા સમય સુધી શાંત બેસી રહેલા શૌર્યએ હળવેકથી સોમના ખભા પર હાથ મુકીને કહ્યું, પ્રોબ્લમ શું છે એ કહીશ મને? એવું તો શું થયું છે તારા સાથે કે આ અવિરત વહેતી નદી આજે એકદમ જ સાગરની જેમ ગંભીર બની ગઈ છે! થોડી વાર વિરામ લઈને સોમ કહે, “આમ જોવા જઈએ ને તો કંઈ જ નથી બદલાયું. અમે બંને રોજ મળીએ છીએ, વાતો પણ થાય છે, ક્યારેક મીઠી નોક-ઝોંક પણ! પણ, મને એવું લાગી રહ્યું છે કે અમારા બંને વચ્ચે પહેલા જે હતું ને- એ ‘એક્સ-ફેક્ટર’ હવે ક્યાંક ગાયબ જ થઈ ગયું છે. એ

રોમાન્સ જાણે ધુમ્મસ બની ગયો છે- છે ખરા પણ માત્ર આગળનું દ્રશ્ય ઝાંખું કરી દે એટલા પૂરતો!

આટલું બોલીને જાણે સોમને થાક લાગ્યો હોય એમ માથું ઢાળીને બેસી રહ્યો. થોડીક વાર વાતાવરણમાં ચાની સુસ્કીઓ અને સ્ટ્રીટ-લાઈટના ચાલુ-બંધ થવાના જ અવાજો સંભળાયા. આ ચૂપકીટીને શૌર્યએ જ તોડી. “સોમ, મને પ્રેમ-લવ-ઇશ્ક-મહોબ્બત વિશે વધુ સમજ નથી પડતી પણ મને એટલું જરૂર ખબર છે કે, તું અત્યારે જે સિચ્યુએશનમાં છે એ તારા જીવનનો એક ‘ફેઝ’ છે- એક ‘પડાવ’ છે. જેમ બાળપણ-યુવાની-વૃદ્ધ થવું બધું સમય આવે પોતપોતાની રીતે ચાલતું જ રહે છે પણ બાળક હોઈએ ત્યારે એમ થાય કે ફટાફટ મોટા થઈ જઈએ અને જેમ જુવાનીમાં પગ મુકીએ અને વ્યવહારની સમજ આવતી જાય એમ મન ફરીથી ‘બાળક’ બનવા દોડે. આપણને ખબર જ છે કે આપણે ફરી બાળક બની શકવાના નથી અને કદાચ બની પણ જઈશું ને તો હવે એ બેજવાબદારીવાળું બાળપણ આપણને માફક આવવાનું નથી.” થોડું અટકીને શૌર્ય આગળ કહે, “અત્યારે તું જે સ્થિતિમાં છે ને એમાં તારું મન અને હૃદય બન્ને અલગ-અલગ દિશામાં દોડી રહ્યા છે. એવું નથી કે તારો રાધા પ્રત્યેનો પ્રેમ ઓછો પડી રહ્યો છે કે એવું પણ નથી કે રાધાને કે તને કોઈક વાત એકબીજાથી દૂર કરી રહી હોય. તારું હૃદય અને મન બન્ને રાધા સાથે જ છે પણ પ્રોબ્લેમ માત્ર એટલો જ છે કે તારા મન અને હૃદય વચ્ચે સંવાદિતતા નથી થઈ રહી. બસ એટલું થઈ જશે એટલે પ્રોબ્લેમ સોલ્વા!”

સોમને જાણે આ વાત પોતાનો મિત્ર શૌર્ય

નહીં પણ સાક્ષાત કોઈ ‘લવગુરુ’ કહી રહ્યા હોય એવું લાગ્યું. જો કે એને પોતાના મિત્રની વાત સંપૂર્ણતઃ તો ના સમજાણી પણ એને એટલું તો જરૂર લાગ્યું કે એની અંદર જે કંઈ આવરણ બની ચુક્યું હતું એ તૂટી ગયું છે અને કાલે જયારે રાધા એને મળશે ત્યારે એને એક નવો જ ‘સોમ’ મળશે! સોમ ઉભો થઈને શૌર્યને ભેટી પડે છે અને ઉપર જોઈને જાણે મનોમન ઉપરવાળાને શૌર્ય જેવો મિત્ર આપવા માટે આભાર વ્યક્ત કરતો હોય એમ સ્મિત કરી રહ્યો હોય છે.

શૌર્ય સોમને કહે છે, “ આ ભરત-મિલાપ જો પૂરો થયો હોય તો મહાશય શું આપ ધરે પ્રસ્થાન કરશો? કેમ કે ધરે જઈને પૂરો હિસાબ વસૂલ કરવાનો છે, સાલ્લા! મારા માટે ભાભી ગોતી લીધી અને મને કીધું પણ નહીં, આજે તો તારી ખેર નથી સમજજે! અને આ તો સારું થયું કે આજે તે મને કીધું નહીં તો તો તું મને ‘ડાઈરેક્ટ’ લગનમાં જ કે’ત નહીં!

લાકડાની બેંચ પર પડેલા ચાના એ બે કપ આ બે મિત્રોને જતા જોઈ જાણે વાત કરતા હોય કે, લોકો ખોટે-ખોટા દારૂ પાછળ હવાતિયા મારે છે. અરે, મારામાં રહેલી ગરમાગરમ ચા પણ કેટલાયની ‘લવ-સ્ટોરી’ સુધારી આપે છે!
(શીર્ષક-પંક્તિ : અનીલ ચાવડા)

પ્રેમ-અભિષેક :

આપે દિલાસા અને રડવા નથી દેતા,

દુઃખ મારું મને મિત્રો જીરવવા નથી દેતા.

-ડૉ. રહશ મણિયાર

- સાવન થોરિયા

Shine in the Mine

Hi Friends, first of all Happy Holi to all of you.

આ કોલમ માટે અંધકારમાં પણ જગારા મારતી હોય તેવી શાઈન ઇન ધ માઈન મુવીની શોધમાં હતો. ત્યાં કેયુરે (યસ, અવર એડિટર યાર !) કહ્યું, "Johny Gaddar જોયું છે ? સંભાળતાની સાથે જ awkward લાગેલું નામ અને એથીયે વધુ awkward લાગેલું તેનું trailer. છતાંય હિંમત કરીને રાત્રે ૧૨:૩૦ ના ટકોરે થાકેલી આંખો સાથે જોવાની શરૂ કરી. એ જ વિચારથી કે ઊંઘ આવે એટલે મુવી બંધ, ફોન બંધ.

મોટા બેનર નીચે બનેલી ફિલ્મ, સક્સેસફૂલ લીડ હીરો, ફેમસ સ્ટાર કાસ્ટ, ખુબ ઉંચા દિગ્ગજ ડાયરેક્ટર, આંખીને ગમી જાય તેવી આકર્ષક પૃષ્ઠભૂમિ, મારા તમારા જેવા જુવાનીયાઓને ગમે તેવા રોમેન્ટિક (!) સીન, જબરજસ્ત એક્શન, ફૂલ ડ્રામા...

sorry to say પરંતુ આમાનું કશું જ આ મુવીમાં નહતું ! અને છતાંય એ રાત્રે એક સેકન્ડ માટે પણ સ્ક્રીન પરથી નજર હટવાનું મન ન થયું. સળંગ ૩ ના ટકોરા સુધી મુવી જોઈ નાખ્યું. What a thrilling movie..!!!

મુવી જોયા પછી જ સમજાય છે કે સાલું મોટાભાગના બિનઅનુભવી વ્યક્તિઓના શંભુમેળાથી બનેલી અને ૨૦૦૭ માં રીલીઝ થતાની સાથે જ થિએટર પર પટકાઈ ગયેલી હોવા છતાં

પણ ક્રિટિક્સે એટલી બધી કેમ વખાણી હશે. Generally સસ્પેન્સ અને થ્રીલર મુવીમાં યા તો આપણે આખી ફિલ્મ દરમિયાન સ્ટોરી પ્રિડિક્ટ કરતા રહીએ યા તો સસ્પેન્સ... અને પછી લાસ્ટમાં ખબર પડે કે... ઓહ ! આવું હતું એમ ! જ્યારે જ્હોની ગદાર આનાથી તદ્દન ડીસન્ટ છે. અહીં સ્ટોરી પણ સમજાય તેવી સાવ સરળ લાગે અને સસ્પેન્સતો

પહેલેથી જ ખુલી ગયું હોય; અને જ્યાં તમને એવું લાગે કે મને આખી સ્ટોરી સમજમાં આવી ગઈ અને ત્યાં મુવી આખું જ ટર્ન મારી લે. તમે કહેશો કે આવું તો ઘણી ફિલ્મોમાં જોયું છે પરંતુ મિત્રો અહીં જ જ્હોની ગદાર યુનિક છે. આવા અન એક્સપેક્ટેડ વળાંકો તો દર ૨૦-૨૫ મીનીટે આવે..! ટૂંકમાં દરેક વખતે તમને એવું લાગે કે હવે મને મુવીમાં બધું જ સમજાય ગયું છે અને ત્યાં જ ધડામ ! ફિલ્મ સમુળગો ટર્ન લઈ લે... અ પરફેક્ટ રોલર કોસ્ટર રાઈડ... અને એટલે જ કહેવાનું મન થાય કે આ

ફિલ્મ બોલીવુડમાં બનેલી હોવા છતાં હોલીવુડની સસ્પેન્સ થ્રીલરને ટક્કર મારે છે.

આ મૂવીની સિમ્પલીસીટીમાં જ મૂવીની યુનિકનેસ સમાયેલી છે. સમગ્ર મૂવીમાં ક્યાય એવા કોઈ ફેન્સી સ્લોમોશન કે ધૂમ-ધડાકા વાળા એક્શન સીન્સ નથી. છે તો માત્ર રીઅલ કાઈમ. કલાઈમેક્સના એક સીનથી મૂવી શરૂ થાય છે. પાંચ ગઠીયાઓની એક ગેંગ છે, જેના લીડર છે ધર્મેન્દ્ર ઉર્ફ શેષાદ્રી અને સાથે છે તેમના ૪ સાથીઓ; એક પૈસાદાર અને સનકી ક્લબ માલિક શાર્દુલ (ઝાકીર હુસૈન), બીજો એક બાર ચલાવતો જુગારી પ્રકાશ (વિનય પાઠક), બોક્સર શિવા (CID ફેમ દયા) અને હંમેશા શોર્ટકટમાં જ માનતો યંગ માસ્ટરમાઈન્ડ વિક્રમ (નીલ નીતિન મુકેશ). આ ગેંગને પોતાનું ઇન્વેસ્ટમેન્ટ ડબલ કરવાની એક કાઈમ ડીલ મળે છે અને શરૂ થાય છે એક interesting સ્ટોરી જે આપને સ્ક્રીન પરથી આંખો હટાવવાનું મન જ નહિ થવા દે. કલાઈમેક્સથી જ શરૂ થતું મૂવી ફરી કલાઈમેક્સ પર પહોંચે ત્યાં સુધી તમારા મગજના બધા જ ન્યુરોન્સને એક્ટીવેટ કરી નાખશે એ ગેરંટી.

પહેલી નજરે સાવ સામાન્ય લગતી આ ફિલ્મમાં ઘણી વિશેષતાઓ ઉડીને આંખે વળગે એવી છે. મૂવીની શરૂઆતમાં જ સમગ્ર મૂવીના મેઈન સીન બતાવી દેવાની યુનિક થીમ (હા, Mission Impossible માં તમે જોઈ હશે એવી જ કઈક... પરંતુ એને અહીં બહુ ઈફેક્ટીવ રીતે દર્શાવાઈ છે.), ૨૦૦૭ માં બનેલું હોવા છતાં પણ ૧૯૮૦-૮૫ નું જુનવાણી બેકગ્રાઉન્ડ, શંકર-અહેસાન-લોયનું એ જ થીમને અનુરૂપ મ્યુઝીક, Hard Kaurનું બોલીવુડમાં ફર્સ્ટ અને ખુબ હીટ થયેલું રેપ સોંગ (“Move Your Body”- Jor બનાવ્યું છે. You will love it.) પહેલી

મિનિટથી લઈને લાસ્ટ સુધી જકડી રાખતું અદ્ભુત સ્ટોરીટેલીંગ, દરેક ૨૦-૨૫ મીનીટે રોલર કોસ્ટરની જેમ ટર્ન મારતી સ્ટોરી, અને આ બધી જ વસ્તુઓને પરફેક્ટ રીતે સ્ક્રીન પર લાવતું અદ્ભુત ડાયરેક્શન. મૂવીના ડાયરેક્ટર અને સ્ટોરી રાઈટર શ્રી રામરાઘવને મેઈનસ્ટ્રીમથી કઈક હટકે કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે. પ્રથમ વાર જ “એક હસીના થી” માં ડાયરેક્ટર તરીકે રામગોપાલ વર્મા જેવા દિગ્ગજ એમને કેમ પસંદ કર્યા હશે એ તેમને તેમની ફિલ્મો વડે જ પુરવાર કરી દેખાડ્યું છે. જ્હોની ગદ્દાર આ લીસ્ટ માં ટોચ પર ગણી શકાય. (Btw એમની લાસ્ટ ફિલ્મ હતી ‘બદલાપુર’ જે આપ બધાને પસંદ આવી જ હશે.) પાત્રોની એક્ટિંગ બાબતે માત્ર એટલું જ કહીશ કે એ બધા જ પાત્રો બખૂબી જાણે છે કે એમણે ક્યારે એક્ટિંગ નથી કરવાની ! મૂવીના અમુક સીન્સ તો અફલાતુન રીતે ફિલ્માવાયા છે જે આપ જોશો તો તરત આપને ગમી જશે તો બસ રાહ શાની જુઓ છો ? ફી થાવ એટલે જોઈ લો આ Shin In The Mine મૂવી. Youtube પર ઈઝીલી અવેલેબલ છે. અને હા, મૂવી કેવું લાગ્યું તે મને કેહવાનું ભૂલશો નહિ.

સ્પાર્ક :- આવી અવગચંડી ફિલ્મ આખી જોયા પછી કલાઈમેક્સ વખતે તમારા મો પર એક મીસ્ટરીકલ સ્માઈલ આવશે જ... એ ફાઈનલ.

(અનુભવ બોલે છે...બોસ !)

ઈ-મેઈલ :- thoriyasavan@gmail.com

(આપના આ કોલમ વિશેના અભિપ્રાયો અને નવા વિચારો અમને જરૂર મોકલજો.)

Ranthambore on two wheels

- ભૂષણ મેહતા

અંગ્રેજી માં એક કહેવત છે કે **Four wheels move the body. Two wheels move the soul.** આ કહેવત ને મેં મારી જાત ની જોડે ઘણી વાર સાર્થક થતા અનુભવી છે. છેલ્લા ૩ વર્ષ થી હું મોટરસાઈકલ રાઈડ્સ કરું છું , ભારત માં બાઈકિંગ ક્લબ્સ અત્યારે બાલ્યાવસ્થા માં છે ,

મારી પાસે બજાજ એવેન્જર ૨૦૦ સી સી ની મોટર સાયકલ છે અને આ બાઈક ની સવારી હું છેલ્લા સાત વર્ષ થી માન ભેર કરી

રહ્યો છું , અમારું ક્લબ ભારત ના અલગ અલગ શહેરો માં કાર્યરત છે અને દરેક શહેર ના એવેન્જર રાઈડર્સ જોડાયેલા છે , દર વર્ષે એક કોમન રાઈડ કરવાનું પણ પ્લાન હોય છે જેથી અલગ અલગ શહેર ના રાઈડર્સ એક બીજા ને મળી શકે અને પોતાની વાતો શેર કરી શકે , આ સેલિબ્રેશન નું નામ છે એવીબ્રેશન (Avybration) , તો આ વર્ષે એવીબ્રેશન નું સ્થળ નક્કી થયું રણથંભોર - રાજસ્થાન , અને ભાગ લેનાર ચેપટર્સ એટલે કે ક્લબ્સ હતી અમદાવાદ, દિલ્હી, પાણીપત અને ચંદીગઢ . રાજસ્થાન માં સવાઈ માધોપુર નામનું એક શહેર છે અને તેમાં રણથંભોર ટાઇગર નેશનલ

પાર્ક આવેલો છે , Avybration - North ૨૦૧૭ માટે ની તારીખ નક્કી કરવા માં આવી ૨૪, ૨૫, ૨૬ ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૭, અમદાવાદ થી લગભગ ૧૮ જેટલા રાઈડર્સ આ રાઈડ માં આવવા ની તૈયારી બતાવી

He who would travel happily must travel light.
- રોડ ટ્રીપ નો આ પાયા નો નિયમ છે , " , ત્રણ દિવસ માટે જરૂરી લગેજ માં સમાવેશ હતો બે જોડી જીન્સ , બે ટીશર્ટ , કેમેરા , Bendana, Buffs, એવિએટર્સ , બંજી રોપ ,

મોબાઈલ પાવર બેન્ક અને એક બ્લ્યુટૂથ સ્પીકર હું અને મારી મોટર સાઈકલ.

Day - 1 - 24th Feb . 3.00 AM - ઇસ્કોન સર્કલ

૧૮ એવેન્જર્સ તૈયાર હતા પોત પોતાના રાઈડર્સ અને રાઈડિંગ ગિયર્સ સાથે , ૩.૧૫ AM લગભગ તૈયાર હતા અમે રણથંભોર તરફ રવાના થવા , રાઈડ ચાલુ કરતા પહેલા દરેક રાઈડર્સ ને રાઈડ દરમ્યાન ઉપયોગ માં આવતી હેન્ડ સાઇન્સ ની માહિતી આપી , દરેક રાઈડ માં એક લીડ, એક ટેઈલ અને એક માર્શલ હોય , લીડ નું કામ સમગ્ર રાઈડ દરમ્યાન આગેવાની નું હોય છે તે પ્રથમ રાઈડર

હોય કે જે હેન્ડ સાઈન જેમ કે સ્પીડ વધારવી , ઘટાડવી , બ્રેક મારવી વગેરે ની માહિતી આપે અને બાકી ના રાઈડર્સ તે સાઈન ફોલો કરે , ટેઈલ ની જવાબદારી છે કે તે હંમેશા છેલ્લો રહે , અને માર્શલ રાઈડ દરમ્યાન લીડ થી ટેઈલ સુધી ચક્કર મારતો રહે જેથી કોઈ પણ રાઈડર્સ ને તકલીફ હોય તો તાત્કાલિક એને રાઈડ માં થી બહાર લાવી શકાય અને રાઈડ કન્ટ્રોલ રહે। અને બરાબર ૩.૧૫ AM એ અમે રાઈડ ની શરૂઆત કરી , ૧૨૫ કિમિ નું અંતર અમે લગભગ પોણા બે કલ્લાક માં કાપી અને શામળાજી માં પહેલો બ્રેક લીધો , દરેક ના હાથ સુન્ન પડી ગયા હતા અને કાન ની બુટ પણ લાલ થઇ ચુકી હતી પરંતુ લક્ષ્ય હજી ખુબ દૂર હતું આજ ના દિવસ માં લગભગ અમારે ૭૦૦ કિમિ કાપવા ના હતા , સવાર પડતા જ ઠંડી ની માત્રા થોડી ઓછી થઇ પરંતુ હજી પણ ચમકારો તો હતો જ અને એક ધારી લગભગ ૨ કલ્લાક ની રાઈડ પછી અમે ઉદયપુર આવી પહોંચ્યા હતા , બધું જ પ્લાન મુજબ અને સમય સર ચાલી રહ્યું હતું .

ઉદયપુર પાસ કર્યા બાદ હજી દસેક કિમિ નું અંતર કાપ્યું હશે ત્યાં જ અમારા એક રાઈડર નું બાઈક અચાનક બંધ થઇ ગયું અને માર્શલે તેને બાજુ માં લઇ અને રાઈડ કન્ટ્રોલ કરાવી , લગભગ બપોર ના બાર વાગી ચુક્યા હતા અને અમે ત્રણસો કિમિ જેટલું અંતર પણ કાપી ચુક્યા હતા , હવે દરેક નું એનર્જી લેવલ પણ ઓછું થયું હતું , એટલે અમે નક્કી કર્યું કે બીજા ૧૦૦ કિમિ જેટલું અંતર કાપી અને ત્યાર બાદ લંચ લઈશું , અમે પૂરતી સાવધાની સાથે કોટા ની નજીક પહોંચી ગયા , કોટા શહેર પહેલા થોડા અંતરે અમે લંચ લીધું અને

ત્યાર બાદ રાઈડ ચાલુ કરી , હવે કોટા થી રસ્તો ફંટાતો હતો અને જે ઇન્ટર્નલ હાઇવે હતો કોટા શહેર પસાર કર્યા પછી અમે સવાઈ માધોપુર તરફ પ્રયાણ ચાલુ કર્યું આ અમારી રાઈડ નો છેલ્લો પરંતુ સૌ થી ક્રિટિકલ તબક્કો હતો કારણ કે લગભગ બધા જ રાઈડર્સ થાકી ચુક્યા હતા ૪ વાગી ચુક્યા હતા અને હજી લગભગ ૨૦૦ કિમિ કાપવા ના બાકી હતા , આ છેલ્લા ૨૦૦ કિમિ એટલે સૌ થી કપરું અંતર, પરંતુ અમારો જુસ્સો હજી પણ અકબંધ હતો લગભગ ૩ કલ્લાક ની સતત રાઈડ બાદ અમે આવી પહોંચ્યા રણથંભોર, અંકુર રિસોર્ટ માં રાત્રે ૭.૧૫ વાગે

૧૭ કલ્લાક અને ૭૦૦ કિમિ નું અંતર, કાપ્યા પછી અમે આવી પહોંચ્યા હતા રંથંભોર . અમારી રાહ જોઈ રહ્યા હતા બીજા ૪૦ જેટલા રાઈડર્સ। દરેક રાઈડર થાકેલો હતો પરંતુ કોઈ ની સહેજ પણ ઈચ્છા ન હતી કે પોત પોતાના રૂમ માં જોઈને સુઈ જઈએ , અને લગભગ ૩૦ મિનિટ માં જ અમે બધા ફેશ થઇ ને ભેગા થયા , ૬૦ થી વધારે રાઈડર્સ , અમદાવાદ, દિલ્હી, પાણીપત અને ચંદીગઢ . ડિનર પહેલા દરેકે પોત પોતાના બાઈક પ્રેમ અને આ જ બાઈક કેમ પસંદ કર્યું તેની ટૂંકી માહિતી આપી અને ત્યાર બાદ પાર્ટી અને ડિનર કરી ને અમે બધા પોત પોતા ના રૂમ્સ માં ગયા। પણ ત્યાં પણ આરામ તો ક્યાં મળવાનો હતો , મ્યુઝિક અને ડાન્સ ચાલુ જ રહ્યા ...

Day - 2 - 25th Feb . 6.30 AM - અંકુર રિસોર્ટ - સવાઈ માધોપુર - રણથંભોર

અમારી રણથંભોર નેશનલ પાર્ક ની સફારી બુક્ક હતી , અને સફારી કેન્ટર આવી ચુકી હતી અમને લેવા , બરાહર 6.30 વાગે અમે બધાજ સફારી માટે તૈયાર હતા . , લગભગ ૩ કલાક ની સફારી પછી અમે પાછા રિસોર્ટ પર આવી પહોંચ્યા , કમનસીબે એક પણ વાઘ જોવા ના મળ્યો પરંતુ વાઘ ના પગલાં જોવા મળ્યા અમે એમાં જ સંતોષ માન્યો અને આ ઉપરાંત હરણ , સાંભર , નીલગાય , મોર , વાંદરા વગેરે વગેરે જોઈ ને અમે સફારી સફળ થયા નો સંતોષ પણ અનુભવ્યો , ક્લબ ના ચાર ચેપટર્સ ની એક જોઈન્ટ રાઈડ કરવા ની પણ ઈચ્છા હતી એટલે લગભગ 6.30 વાગ્યા ના સુમારે અમે બધા જ રાઈડર્સે એક લોકલ રાઈડ નું આયોજન કર્યું , લગભગ ૩૦ કિમિ ની આ લોકલ રાઈડ માં બધા જ રાઈડર્સ જોડાયા અને સવાઈ માધોપુર ને અમે રાઈડર ડેસ્ટિનેશન બનાવી દીધું , પાંચ આવી ને લગભગ દસ વાગ્યા સુધી ડીજે ના તાલ પર અને પોત પોતાના બાઈક્સ ની સાથે બધા જ નાચ્યાં , પાર્ટી કરી અને ડિનર લઈ ને દિવસ નો સુખદ અંત કર્યો , બીજા દિવસે 6 વાગે અમારે અમદાવાદ પરત નીકળવા નું હતું એટલે રાત્રે જ પેકીંગ કરી અને સુઈ ગયા

Day - 3 - 26th Feb . 6.00 AM - અંકુર રિસોર્ટ - રણથંભોર

બે દિવસ નો થાક , પરંતુ આજે બીજા 700 કિમિ કાપી ને અમદાવાદ પરત પહોંચવા નું હતું , બધા જ રાઈડર્સ 6.30 વાગતા તૈયાર થઈ ચુક્યા હતા , દરેક ને ખબર હતી કે રિટર્ન જર્ની ખુબજ

કઠિન રહેવાની છે કારણકે એનર્જી લેવલ દરેક નું ઘટેલું હતું , અને અમે અમદાવાદ પ્રયાણ ચાલુ કર્યું ,

સતત 100 થી 150 કિમિ ની સિંગલ રાઈડ લઈ ને અમે વચ્ચે વચ્ચે બ્રેક લઈ રહ્યા હતા , લગભગ 11 વાગ્યા ના સુમારે બધા એ નકકી કર્યું કે મસ્ત હાઈવે પર બાઈક્સ ઉભા રાખી અને ડાન્સ કરીએ , અને હાઈવે ના કોર્નર પર અમે બધા એ બાઈક્સ ઉભા રાખી અને અડધો કલાક ડાન્સ કર્યો , ફેશ થઈ અને પછી રાઈડ શરૂ કરી , રેગ્યુલર બ્રેક્સ અને એક ધારી રાઈડ કરી ને રાત્રે 10.30 વાગે ગાંધીનગર નજીક ચિલોડા સર્કલ પર બધા આવી પહોંચ્યા અને ત્યાં શેરડી ના રસ ની પાર્ટી કરી ને રાઈડ ફ્લોગ ઓફ કરી .

અમારા જીવન ની આ સૌથી યાદગાર રાઈડ બની રહી ..!!!

ખુલ્લા દ્વાર

- ચિરાગ (અનંત)

મધુવનમાં હસતી-રમતી જોઈ હતી મે એક પરી
નમણી એવી કાયા એની જાણે કે ફૂલની કળી

લજ્જા અને શીલને લીધે આંખો એની નમતી હતી
મોહક એની આ અદા મને ખૂબ જ ગમતી હતી

અંગે-અંગ એનું તો જાણે યૌવનથી છલકાતુ હતુ
સોહામણું એ મુખડુ એનું સ્મિતથી મલકાતુ હતુ

આવ્યું એના યૌવનમાં આવું અદ્ભુત તેજ ક્યાંથી?
કે આવી હતી એ મને મોહવા કોઈ દેવલોક માંથી?

શીશ સમી એ કાયા જોતા જ હૈયુ મારું ડોલી ઉઠ્યુ
એને પામવાની ગાંડી ઘેલછા દિલ જાણે કરી બેઠું

શું આ હકીકત હતી? કે સ્વપ્ન? કે ભ્રમ હતો મનનો ?
ગમે તેમ પણ એ પરી પ્રાણ હતી મારા આ ઉપવનનો

આજે વર્ષો બાદ એ ઉપવન જાણે ઉજ્જડ થયુ છે
સદા મહેકતુ એ આજે એકલતાના વાદળમાં ઘેરાયું છે

ફૂલોની એ મહેક અને પંખીઓનો એ કલરવ
વૃક્ષોની એ ઘટા અને યૌવનનો એ પગરવ

ક્યાં છે એ ઉલ્લાસ? એ પ્રેમભર્યો અહેસાસ
શું હવે ખૂટી ગયા ઉપવનના પણ શ્વાસ??

સમયના આ વહેણને એ પરી તો તરી ગઈ
પણ 'અનંત'ના ચમનની મોહિની પણ હરી ગઈ

પંખની ઉડાનમાં સહભાગી પાંખો

યાત્રિક વઘાસિયા
અનંત ગોહિલ

રિકીન ધડક
ભાગ્યેશ પટેલ

મનોરી શાહ
ધેર્ય હિરાણી

કેચુર દુધાત

સહૃદય આભાર

ડૉ. અવનિ રવિ ચાંગેલા
હર્ષ પટેલ

હેમંત મન્નાસી
સાવન શોરીયા

કિશોર વ્યાસ
ચિરાગ કોન્ડ્રાક્ટર

ભૂષણ મેહતા

અમારી સાથે ઉડવાના આકાશી માર્ગો

 pankhemaqazine@gmail.com

 <http://www.facebook.com/pankhemaqazine>

 +91 9904918168

 https://twitter.com/pankh_emaqazine

 <https://www.youtube.com/channel/UCakmCpwf4oF2ZICI-YPIVDg>